

II

(Közlemények)

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS
ÜGYNÖKSÉGEITŐL SZÁRMAZÓ KÖZLEMÉNYEK

EURÓPAI BIZOTTSÁG

A Bizottság közleménye – Iránymutatás a harmadik országoknak történő kiadatásról

(2022/C 223/01)

Tartalomjegyzék

Olda

Rövidítések jegyzéke	3
Bevezetés	3
1. A Bíróság ítélkezési gyakorlatának összefoglalása	5
1.1. Kiadatási kérelmek büntetőeljárás lefolytatása céljából	5
A Bíróság C-182/15. sz., Petruhhin-ügyben 2016. szeptember 6-án hozott ítélete	5
A Bíróság C-473/15. sz. Schotthöfer & Steiner kontra Adelsmayr ügyben 2017. szeptember 6-án hozott végzése	7
A Bíróság C-191/16. sz. Piscioti-ügyben 2018. április 10-én hozott ítélete	8
A Bíróság C-897/19 PPU. sz. Ruska Federacija-ügyben 2020. április 2-án hozott ítélete	8
A Bíróság C-398/19. sz., Generalstaatsanwaltschaft Berlin ügyben 2020. december 17-én hozott ítélete	9
A Bíróság C-505/19. sz. WS-ügyben 2021. május 12-én hozott ítélete	11
1.2. Kiadatási kérelmek büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából	12
A Bíróság C-247/17. sz., Raugevicius-ügyben 2018. november 13-án hozott ítélete	12
A C-237/21. sz. Generalstaatsanwaltschaft München ügy [folyamatban lévő ügy]	13
2. Azokban az ügyekben alkalmazandó iránymutatás, amikor az államok az állampolgársági kivételt alkalmazzák	14
2.1. Kiadatási kérelmek büntetőeljárás lefolytatása céljából	14
2.1.1. A Petruhhin-mechanizmus hatálya	14
2.1.2. Az illetékes hatóságok által az állampolgársági kivétel alkalmazásakor követendő lépések	15
2.1.3. Az értesítésre való reagálás határideje	17
2.1.4. A kiadatási kérelem elutasítása	17
2.1.5. A kiadatási eljárás folytatása	17
2.2. Kiadatási kérelmek szabadságvesztés-büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtására	17
2.2.1. Hatály	17
2.2.2. Az illetékes hatóságok által az állampolgársági kivétel alkalmazásakor követendő lépések	18

2.2.3. Információcsere a megkeresett állam és az állampolgárság szerinti állam között	18
3. Az állampolgársági kivételtől függetlenül minden államra alkalmazandó iránymutatás	18
3.1. Alapjogi értékelés a kiadatás előtt	18
3.1.1. A Charta alkalmazása	18
3.1.2. Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény	19
3.2. Alaptalan vagy visszaélészerű, ideértve a politikai indíttatású piros sarkos körözéseket, elfogatóparancsokat és a kiadatási kérelmeket	20
3.2.1. A meglévő Interpol-mechanizmus a visszaélészerű piros sarkos körözésekről	20
3.2.2. A kapcsolattartó pontok általi információcsere a megalapozatlan vagy visszaélészerű, különösen politikai indíttatású kiadatási kérelmekről	21
4. A Petruhhin-mechanizmus gyakorlati vonatkozásai és a politikai indíttatású kiadatási kérelmek	21
4.1. Kapcsolattartó pontok	21
4.2. Nyelvi rendszer és költségek	21
4.3. Adatvédelmi rendszer	21
1. MELLÉKLET – A büntetőeljárás lefolytatását célzó kiadatási kérelmekkel kapcsolatban megteendő lépések szemléltetése – a Petruhhin-mechanizmus fő lépései	22
2. MELLÉKLET – Az állampolgársági kivételek áttekintése (az államok által biztosított információk)	23
3. MELLÉKLET – Sablon az állampolgárság szerinti állam tájékoztatására	25
4. MELLÉKLET – Sablon az állampolgárság szerinti állam számára további információk megadására	28
5. MELLÉKLET – Sablon a megkeresett hatóság Petruhhin-mechanizmus szerinti tájékoztatására vonatkozó határidő meghosszabbításának kérésére	30
6. MELLÉKLET – Sablon a határidő meghosszabbítása iránti kérelemre adott válaszhoz	31
7. MELLÉKLET – Sablon az állampolgárság szerinti állam megkeresett államnak történő válaszadásához	32
8. MELLÉKLET – Sablon az alaptalan, visszaélészerű, különösen politikai indíttatású és/vagy a Chartával/EJEE-vel kapcsolatos aggályokat felvető kiadatási kérelmek bejelentéséhez vagy ezekkel kapcsolatos információ kéréséhez	34

Rövidítések jegyzéke

Charta	Az Európai Unió Alapjogi Chartája
SMVE	A Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény
ET	Európa Tanács
Bíróság	Az Európai Unió Bírósága
EEP	Európai elfogatóparancs
EJEE	Egyezmény az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről
EJEB	Az Emberi Jogok Európai Bírósága
EGT	Európai Gazdasági Térség
ENYH	Európai nyomozási határozat
EIH	Európai Igazságügyi Hálózat
Eurojust	Az Európai Unió Büntető Igazságügyi Együttműködési Ügynöksége
Europol	A Bűnüldözési Együttműködés Európai Unió Ügynöksége
EU-IC/NO elfogatóparancs	Az Európai Unió, valamint az Izlandi Köztársaság és a Norvég Királyság között létrejött, az Európai Unió tagállamai, valamint Izland és Norvégia közötti átadási eljárásról szóló megállapodás alapján kibocsátott elfogatóparancs
Kerethatározat az EEP-ről	A Tanács 2002/584/IB kerethatározata (2002. június 13.) az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról
Interpol	A Nemzetközi Bűnügyi Rendőrség Szervezete
KJ	Kölcsönös jogsegély
Állam	A 27 uniós tagállam, Izland és Norvégia
EUMSZ	Az Európai Unió működéséről szóló szerződés
UK	Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága
US	Amerikai Egyesült Államok

Felelősségkizáró nyilatkozat

Ez az iránymutatás nem bír jogi kötelező erővel, és nem teljes körű. Nincs kihatása a meglévő uniós joganyagra és annak jövőbeli fejlődésére. Nincs kihatása az uniós jognak az Európai Unió Bírósága általi hiteles értelmezésére sem.

BEVEZETÉS

A tagállamok és harmadik államok közötti kiadatási eljárásokat elsődleges szabályozása különböző jogalapok többretegű kombinációjával történik: ilyenek a többoldalú megállapodások (pl. az Európa Tanács [ET] egyezményei ⁽¹⁾), (az EU vagy a tagállamok által kötött) kétoldalú megállapodások és a nemzeti jog.

A kiadatási megállapodások általában lehetőséget adnak egy „állampolgársági kivételre”, vagyis a szerződő felek megtagadhatják saját állampolgáraik kiadatását.

⁽¹⁾ Az Európai kiadatási egyezmény (ETS 24) és kiegészítő jegyzőkönyve (ETS 086), az Európai kiadatási egyezmény – 2. Kiegészítő jegyzőkönyv (ETS 098), 3. Kiegészítő jegyzőkönyv (ETS 209) és a 4. Kiegészítő jegyzőkönyv (ETS 212).

Ezenkívül az állampolgársági kivételtől rendelkező egyes megállapodások azzal járnak, hogy a szerződő feleknek tiszteletben kell tartaniuk az „*aut dedere aut judicare*” elvet ⁽²⁾ a büntetés saját állampolgáraik általi elkerülésének megelőzése érdekében ⁽³⁾. Az államok saját állampolgárai elleni büntetőeljárás általában az állampolgárok által valamely szerződő fél területén kívül elkövetett bűncselekményekre vonatkozó aktív személyiség elvén alapulhat.

2016-ban az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: Bíróság) különleges kötelezettségeket vezetett be – a Petruhhin-ítéletben ⁽⁴⁾ – azon tagállamok számára, amelyek nem adják ki saját állampolgáraikat, amikor egy harmadik államtól olyan uniós polgár büntetőeljárás alá vonására irányuló kiadatási kérelmet kapnak, aki az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 21. cikkének (1) bekezdése rendelkezése szerinti szabad mozgáshoz való jogát gyakorolta ⁽⁵⁾. A Petruhhin-ítélet az első olyan ügy, amikor a Bíróság úgy ítélte meg, hogy egy harmadik államtól származó, egy másik uniós tagállam állampolgárára vonatkozó kiadatási kérelemmel megkeresett EU-tagállam köteles konzultációs eljárást kezdeményezni az uniós polgár állampolgársága szerinti tagállammal (a Petruhhin-mechanizmus), lehetőséget adva ez utóbbinak arra, hogy európai elfogatóparancs (EEP) útján büntetőeljárásra utalja saját polgárát. A saját állampolgáraikat ki nem adó tagállamokra rótt különleges kötelezettségek észszerűek a saját állampolgárok és más uniós polgárok közötti megkülönböztetéstől mentes bánásmód biztosításában ⁽⁶⁾. A tagállamok kötelezettségeit a későbbi ítélkezési gyakorlat pontosította ⁽⁷⁾. Emellett a Bíróság kiterjesztette a Petruhhin-mechanizmust Izlandra és Norvégiára ⁽⁸⁾.

A Tanács 2020. június 4-én felkérte az elnökséget, hogy kérje fel az Eurojustot és az Európai Igazságügyi Hálózatot (EIH) annak elemzésére, hogy a gyakorlatban miként kezelik az uniós polgárok harmadik államok általi kiadatására irányuló kérelmeket. Abban is megállapodtak, hogy javaslatokat tesznek ezzel kapcsolatban, figyelemmel a Bizottság által kidolgozandó esetleges uniós iránymutatásra ⁽⁹⁾.

Az Eurojust és az EIH válaszul 2020 novemberében közös jelentést tett közzé ⁽¹⁰⁾. A jelentésben azonosított főbb kihívások többek között az alábbiak:

- Azzal kapcsolatos bizonytalanság, hogy melyik hatósághoz kell fordulni az állampolgárság szerinti tagállamban, melyik tagállamnak kell foglalkoznia a fordítással és viselnie a fordítás költségeit, és/vagy melyik igazságügyi együttműködési eszközt lehet a legjobban alkalmazni az állampolgárság szerinti tagállamban a büntetőeljárás alá vonás biztosítására.
- A közzelt információk terjedelmével, a válaszadási és döntési határidőkkel, valamint a Petruhhin-mechanizmus keretében végzett értékelések típusaival kapcsolatos eltérő gyakorlatok.
- Feszültség az egyrészt az uniós jog, másrészt a két- és többoldalú kiadatási szerződések értelmében fennálló kötelezettségek között.
- Tájékoztatásra és információk továbbítására használt több párhuzamos csatorna, ami gyakran az erőfeszítések megkettőzéséhez, bizonytalansághoz és keveredéshez vezet.

⁽²⁾ Kötelezettség a kiadatásra vagy büntetőeljárás alá vonásra.

⁽³⁾ Pl. Kereskedelmi és Együttműködési Megállapodás egyrészről az Európai Unió és az Európai Atomenergia-közösség, másrészről az Egyesült Királyság között (HL L 149., 2021.4.30., 10. o.) a 603. cikkében kifejezett kötelezettséget ír elő az „*aut dedere aut judicare*” elvét illetően.

⁽⁴⁾ A Bíróság 2016. szeptember 6-i ítélete, Petruhhin, C-182/15, ECLI:EU:C:2016:630.

⁽⁵⁾ Az EUMSZ 21. cikkének (1) bekezdése a következőket mondja ki: „A Szerződésekben és a végrehajtásukra hozott intézkedésekben megállapított korlátozásokkal és feltételekkel minden uniós polgárnak joga van a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz”.

⁽⁶⁾ Az állampolgárságon alapuló megkülönböztetés EUMSZ 18. cikke szerint megállapított tilalma alapján, amely cikk előírja, hogy: „A Szerződések alkalmazási körében és az azokban foglalt különös rendelkezések sérelme nélkül, tilos az állampolgárság alapján történő bármely megkülönböztetés”.

⁽⁷⁾ 2018. április 10-i ítélet, Piscioti, C-191/16, ECLI:EU:C:2018:222; 2018. november 13-i ítélet, Raugėvicius, C-247/17, ECLI:EU:C:2018:898; 2020. április 2-i ítélet, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, ECLI:EU:C:2020:262; és 2020. december 17-i ítélet, Generalstaatsanwaltschaft Berlin, C-398/19, ECLI:EU:C:2020:1032.

⁽⁸⁾ 2020. április 2-i ítélet, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, ECLI:EU:C:2020:262.

⁽⁹⁾ Az Európai Unió Tanácsának munkadokumentuma, az igazságügyi miniszterek informális videokonferenciája, 2020. június 4.: Előkészület – EU-polgárok kiadatása harmadik országoknak – Elnökségi vitaanyag, WK 5231/2020 INIT.

⁽¹⁰⁾ Az Eurojust és az Európai Igazságügyi Hálózat együttes jelentése az uniós polgárok harmadik országoknak történő kiadatásáról: <https://www.eurojust.europa.eu/joint-report-eurojust-and-ejn-extradition-eu-citizens-third-countries>

Ezt követően 2020 decemberében a Tanács következtetéseket fogadott el „Az európai elfogatóparancs és a kiadási eljárások: jelenlegi kihívások és további teendők”⁽¹¹⁾ címmel. A következtetések megismételték, hogy „A Bíróság Petruhhin ügyben hozott ítéletei és több későbbi határozata⁽¹²⁾ alapján az ilyen kérelmek kezelése során a tagállamoknak két kötelezettséget kell szem előtt tartaniuk: egyrésztől azt a kötelezettséget, mely szerint teljesíteniük kell a nemzetközi jog szerint fennálló kötelezettségeiket és küzdeniük kell azért, hogy csökkentsék annak kockázatát, hogy az érintett bűncselekmény büntetlenül maradjon, másrészt pedig azt, hogy azon tagállamok, amelyek nem adják ki az állampolgáraikat, a mozgás szabadságára és az állampolgárság alapján történő megkülönböztetés tilalmára vonatkozó elvnek megfelelően kötelesek a lehető leghatékonyabb védelmet nyújtani más tagállamok állampolgárai számára az olyan intézkedésekkel szemben, amelyek megfoszthatják őket az Unión belüli szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való joguktól”.

Az Eurojust és az EJN jelentése további, a kiadást érintő kérdéseket is azonosít. A Tanács 2020. évi következtéseiben hangsúlyozta, hogy „Különböző tagállamok gyakorlati tapasztalatai szerint vannak esetek, amikor harmadik országok megalapozatlan és visszaélészerű kiadási kérelmeket nyújtanak be. A Tanács felkéri a Bizottságot, hogy az Eurojust és az EIH által készített elemzés eredményeinek fényében mérlegelje, hogy szükség van-e további intézkedésekre, például a harmadik országokból érkező, potenciálisan visszaélészerű – többek között politikai indíttatású – körözési és kiadási kérelmek kezelésére irányuló közös megközelítésre vonatkozó javaslatra. Ezzel összefüggésben figyelembe kell venni a tagállamok bevált gyakorlatait”.

Ezen iránymutatás előkészítése céljából a Bizottság a harmadik államok kiadási kérelmeiről szóló kérdőív segítségével konzultált a tagállamokkal. A Bizottság táblázatot is készített a tagállamok által harmadik államokkal kötött kiadási megállapodásokról és kölcsönös jogsegély-megállapodásokról (elérhető az EIH honlapján). 2021 júniusában és októberében a kérdőív megállapításait a tagállami szakértők külön ülésein vitatták meg. A Bizottság konzultált különféle érdekelt felekkel és szakértőkkel, köztük az Eurojusttal és az EIH-val.

Ez az iránymutatás a Bíróság ítélkezési gyakorlatát foglalja össze. Figyelembe veszi az elmúlt öt év során a *Petruhhin-mechanizmus* alkalmazása során az EU-ban, Izlandon és Norvégiában szerzett tapasztalatokat is.

1. A BÍRÓSÁG ÍTÉLKEZÉSI GYAKORLATÁNAK ÖSSZEFOGLALÁSA

A kiadási kérelmet büntetőeljárás lefolytatása vagy szabadságvesztés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából lehet kiadni.

Az első kategória – büntetőeljárás lefolytatása céljából kiadott kiadási kérelmek – kapcsán alakította ki a Bíróság az ún. „*Petruhhin doktrínát*”⁽¹³⁾.

A második kategória – szabadságvesztés-büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából kiadott kiadási kérelmek – vonatkozásában az eddigi egyetlen referenciaügy a *Raugevicius-ítélet*⁽¹⁴⁾. Jelenleg a Bíróság előtt van egy másik ügy, egy szabadságvesztés-büntetés végrehajtása céljából benyújtott kiadási kérelemről⁽¹⁵⁾.

1.1. Kiadási kérelmek büntetőeljárás lefolytatása céljából

A Bíróság C-182/15. sz., *Petruhhin-ügyben* 2016. szeptember 6-án hozott ítélete⁽¹⁶⁾

A *Petruhhin-ítélet* az első olyan ügy, amikor a Bíróság úgy ítélte meg, hogy egy harmadik államtól származó, egy másik uniós tagállam állampolgárára vonatkozó kiadási kérelemmel megkeresett EU-tagállam köteles konzultációs eljárást kezdeményezni az uniós polgár állampolgársága szerinti tagállammal, lehetőséget adva ez utóbbinak arra, hogy európai elfogatóparancs (EEP) útján büntetőeljárásra utalja saját polgárát.

⁽¹¹⁾ HL C 419., 2020.12.4., 23. o.

⁽¹²⁾ A Bíróság 2017. szeptember 6-i végzése, Schotthöfer & Steiner kontra Adelsmayr, C-473/15, ECLI:EU:C:2017:633; a Bíróság 2018. április 10-i ítélete, Piscioti, C-191/16, ECLI:EU:C:2018:222; a Bíróság 2018. november 13-i ítélete, Raugevicius, C-247/17, ECLI:EU:C:2018:898; a Bíróság 2020. április 2-i ítélete, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, ECLI:EU:C:2020:262 és a Bíróság 2020. december 17-i ítélete, Generalstaatsanwaltschaft Berlin, C-398/19, ECLI:EU:C:2020:1032.

⁽¹³⁾ A Bíróság 2016. szeptember 6-i ítélete, *Petruhhin*, C-182/15, ECLI:EU:C:2016:630.

⁽¹⁴⁾ 2018. november 13-i ítélet, *Raugevicius*, C-247/17, ECLI:EU:C:2018:898.

⁽¹⁵⁾ A C-237/21. sz. Generalstaatsanwaltschaft München ügy.

⁽¹⁶⁾ A Bíróság 2016. szeptember 6-i ítélete, *Petruhhin*, C-182/15, ECLI:EU:C:2016:630.

A jogvita alapját képező tényállás

Az ügy az orosz hatóságok által Lettországnak egy észti állampolgárral, Petruhhinnal kapcsolatban benyújtott kiadási kérelemhez kapcsolódott, akit nagyszabású, szervezett kábítószer-kereskedelem kísérletével vádolnak. A Lett Köztársaság Ügyészsége engedélyezte a kiadást Oroszországnak. Petruhhin azonban keresetet nyújtott be a kiadási határozat ellen azzal az indokkal, hogy az Észti Köztársaság, a Lett Köztársaság és a Litván Köztársaság között az igazságügyi segítségnyújtásról és az igazságügyi kapcsolatokról szóló szerződés értelmében Lettországból ugyanazokat a jogokat élvezte, mint egy lett állampolgár, beleértve az indokolatlan kiadás elleni védelmet.

Az előterjesztett kérdések

A lett Legfelsőbb Bíróság azt a kérdést tette fel a Bíróságnak, hogy a valamely tagállam és valamely harmadik állam (Lettország és Oroszország) között létrejött kiadási egyezmény alkalmazásában más tagállam állampolgáira is vonatkozik az a szabály, amely tiltja a megkeresett tagállam saját állampolgárainak kiadását, figyelemmel az EUMSZ 18. cikké szerinti állampolgárságon alapuló megkülönböztetés tilalmának elvére, valamint az uniós polgárok EUMSZ 21. cikkének (1) bekezdése szerinti szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogára. A lett Legfelsőbb Bíróság azt a kérdést is feltette, hogy a megkeresett tagállam (nevezetesen az a tagállam, amelyből egy nem tagállam egy másik tagállam állampolgárának kiadását kéri, jelen esetben Lettország) köteles-e ellenőrizni azt (és ha igen, milyen kritériumok alapján), hogy a kiadás nem sérti az Európai Unió Alapjogi Chartája (a Charta) által védett jogokat ⁽¹⁷⁾.

A Bíróság indokolása és válasza

A Bíróság előzetesen pontosította, hogy bár a kiadás szabályai elvileg a tagállamok hatáskörébe tartoznak, amennyiben az Európai Unió és az érintett harmadik ország között nincsen nemzetközi megállapodás, egy olyan helyzet, mint amelyről az alapeljárásban is szó van, továbbra is a Szerződések EUMSZ 18. cikk értelmében vett alkalmazási körébe tartozik, mivel magában foglalja az EUMSZ 21. cikkben biztosított szabad mozgás és tartózkodás szabadságának gyakorlását a tagállamok területén.

A tagállamok nem kötelesek a területükre költözött minden olyan uniós polgárnak ugyanolyan védelmet nyújtani a kiadással szemben, mint a saját állampolgáraiknak.

A tagállamok és egy harmadik állam közötti kiadásra vonatkozó uniós jogi szabályok hiányában azonban – a büntetés elkerülése veszélyének megakadályozása, ugyanakkor pedig az uniós állampolgárok azon intézkedésektől való megvédése érdekében, amelyek megfoszthatják őket a szabad mozgáshoz való joguktól – az uniós jogban a büntetőügyekre előírt összes együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási mechanizmust végre kell hajtani. Következésképpen az érintett személy állampolgársága szerinti tagállammal folytatott információcserének elsőbbséget kell adni annak érdekében, hogy e tagállam hatóságainak – amennyiben nemzeti joguk szerint joghatóságuk van a területükön kívül elkövetett bűncselekmények miatt büntetőeljárás indítására – lehetőségük legyen büntetőeljárás lefolytatása céljából európai elfogatóparancs kiadására. Ha a fogadó tagállam ennek megfelelően együttműködik azzal a tagállammal, amelynek az érintett személy állampolgára, és előnyben részesíti az esetleges európai elfogatóparancsot a kiadási kérelemmel szemben, a szabad mozgás gyakorlását kevésbé sértő módon jár el, ugyanakkor lehetőség szerint megakadályozza a büntetés elkerülését. A bűncselekmény elkövetésével gyanúsított személy vonatkozásában a büntetés elkerülésének megakadályozásában az európai elfogatóparancs ugyanolyan hatékonynak tekinthető, mint a kiadás.

A Bíróság azt is megállapította, hogy ha egy tagállam egy harmadik államtól egy másik tagállam állampolgárának kiadására vonatkozó megkeresést kap, a megkeresett tagállamnak ellenőriznie kell, hogy a kiadás nem sérti-e a Charta 19. cikkében ⁽¹⁸⁾ említett jogokat. Amennyiben a megkeresett tagállam illetékes hatósága bizonyítékokkal rendelkezik az érintett harmadik államban az egyénnel szembeni embertelen vagy megalázó bánásmód valós veszélyére vonatkozóan, a kiadás iránti kérelemről való döntéskor köteles értékelni e kockázat fennállását. Ennek érdekében a megkeresett tagállam illetékes hatóságának objektív, megbízható, pontos és kellően aktuális adatokra kell támaszkodnia. Ez az információ kinyerhető többek között nemzetközi bíróságok, például az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítéleteiből, az érintett harmadik államok bíróságainak ítéleteiből, valamint az Európa Tanács szervei vagy az Egyesült Nemzetek égisze alatt működő testületek által készített határozatokból, jelentésekből és egyéb dokumentumokból.

⁽¹⁷⁾ HL C 202., 2016.6.7., 389. o.

⁽¹⁸⁾ A Charta 19. cikkének (2) bekezdése így rendelkezik: „Senki sem toloncolható ki vagy utasítható ki olyan államba, vagy adható ki olyan államnak, ahol komolyan fenyegeti az a veszély, hogy halálra ítélik, kínozzák, vagy más embertelen bánásmódnak vagy büntetésnek vetik alá”.

A Bíróság C-473/15. sz. Schotthöfer & Steiner kontra Adelsmayr ügyben 2017. szeptember 6-án hozott végzése ⁽¹⁹⁾

A Schotthöfer & Steiner kontra Adelsmayr ügyben hozott végzésében a Bíróság megismételte Petruhhin-ítélet indokolását, miszerint a Charta akkor alkalmazandó, ha egy uniós polgár élt az Unión belüli szabad mozgáshoz való jogával azzal, hogy az állampolgársága szerinti tagállamból egy másik tagállamba költözött. Ezen túlmenően a Bíróság megállapította, hogy a kiadatási kérelmet a megkeresett tagállamnak el kell utasítania, ha a polgárt komolyan fenyegeti az a veszély, hogy kiadatása esetén halálbüntetéssel sújtják.

A jogvita alapját képező tényállás

Adelsmayr aneszteziológusként és intenzív terápiás orvoscént dolgozott több éven át, 2004-től kezdve. 2009 februárjában az Adelsmayr által az Egyesült Arab Emírségekben kezelt egyik beteg – aki súlyos állapotban volt és több szívrohamon is átesett – egy műtétet követően újabb szívrohamot kapott és meghalt. Haláláért Adelsmayrt okolták. Vizsgálatot folytattak le azon kórház orvosának panasza nyomán, amelyben Adelsmayr praktizált. A vizsgálati jelentés szándékos emberölést és gondatlanságból elkövetett emberölést állapított meg. 2011-ben az Egyesült Arab Emírségekben eljárás indult, amelynek során az ügyészség Adelsmayrre halálbüntetést kért. Ő azonban 2012-ben elhagyta az Egyesült Arab Emírségeket. Távollétében életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélték ideiglenes eljárás során, amely bármikor újraindítható, és amelyben továbbra is halálbüntetéssel sújtható.

Adelsmayr ellen az állampolgársága szerinti államban – Ausztriában – is indult büntetőeljárás, az Egyesült Arab Emírségekben ellene felhozottakkal megegyező vádak alapján. 2014-ben azonban az Osztrák Ügyészség megszüntette ezeket az eljárásokat, és kijelentette, hogy „az alperes nyilvánvaló bizonyítékot tudott bemutatni arra, hogy a Dubajban indított eljárást láthatóan az ellene indított gyűlöletkampány motiválta”.

Az előterjesztett kérdések

A kérdést előterjesztő bíróság számos kérdést intézett a Bírósághoz; a Bíróság azonban csak a Charta 19. cikkének (2) bekezdésére és a 47. cikkére ⁽²⁰⁾ vonatkozó kérdésre válaszolt. Ezzel a kérdéssel a kérdést előterjesztő bíróság arra kereste a választ, hogy a két cikket úgy kell-e értelmezni, hogy az Európai Unió valamely tagállamának el kell utasítania valamely harmadik államnak az érintett tagállam területén tartózkodó uniós polgár kiadatása iránti kérelmét, amennyiben a harmadik államban folytatott, a kiadatási kérelem alapjául szolgáló büntetőeljárás az érintett távollétében meghozott ítélettel együtt nem volt összeegyeztethető a nemzetközi jogi minimumkövetelményekkel és az Unió diszpozitív jellegű közrendi alapelveivel (*ordre public*), valamint a tisztességes eljárás elvével.

A Bíróság indokolása és válasza

A Bíróság emlékeztetett arra, hogy a Charta rendelkezései, és különösen annak 19. cikke egy tagállam uniós polgár olyan helyzetben történő kiadatására vonatkozik, ha a polgár élt az Unión belüli szabad mozgáshoz való jogával. Úgy ítélte meg, hogy a Charta 19. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy valamely harmadik államnak a kiadatási kérelmét, amelyet olyan uniós polgárral szemben bocsátottak ki, aki a szabad mozgáshoz való jogát gyakorolva abból a célból hagyta el a saját tagállamát, hogy egy másik tagállam területén tartózkodjon, ez utóbbi tagállamnak el kell utasítania abban az esetben, ha ezt a polgárt komolyan fenyegeti az a veszély, hogy kiadatása esetén halálbüntetésre ítélik. Következésképpen nem szükséges vizsgálni a Charta 47. cikkére vonatkozó kérdést.

⁽¹⁹⁾ A Bíróság 2017. szeptember 6-i végzése, Schotthöfer & Steiner kontra Adelsmayr, C-473/15 ECLI:EU:C:2017:633.

⁽²⁰⁾ A Charta 47. cikke így rendelkezik: „Mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, az e cikkben megállapított feltételek mellett joga van a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz. Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és észszerű időn belül tárgyalja. Mindenkinek biztosítani kell a lehetőséget tanácsadás, védelem és képviselet igénybevételéhez. Azoknak, akik nem rendelkeznek elégséges pénzeszközökkel, költségmentességet kell biztosítani, amennyiben az igazságszolgáltatás hatékony igénybevételéhez erre szükség van”.

A Bíróság C-191/16. sz. Pisciotti-ügyben 2018. április 10-én hozott ítélete ⁽²¹⁾

A Bíróság a Pisciotti-ítéletben a Petruhhin-ítélet indokolását alkalmazta egy olyan helyzetre, amikor az Európai Unió és a kiadást kérő harmadik állam között kiadási megállapodás volt hatályban. A Bíróság megállapította, hogy a tagállamnak nem kell kiterjesztenie saját állampolgárainak az Egyesült Államoknak történő kiadására vonatkozó tilalmat a területén utazó valamennyi uniós polgárra. Egy uniós polgár kiadása előtt azonban a megkeresett tagállamnak olyan helyzetbe kell hoznia a polgár állampolgársága szerinti tagállamot, hogy az európai elfogatóparancs alapján kérhesse az adott polgár átadását.

A jogvita alapját képező tényállás

Egy amerikai bíróság 2010-ben elfogatóparancsot adott ki Pisciotti olasz állampolgár ellen. Pisciottit Németországban tartóztatták le, amikor a Nigériából Olaszországba tartó járata leszállt egy német repülőtéren. Átadásáig előzetes letartóztatásba helyezték, majd 2014-ben egy német bíróság jóváhagyta a kiadását. Olaszország konzuli hatóságait folyamatosan tájékoztatták Pisciotti helyzetéről a kiadási kérelemnek való helytadás előtt, de az olasz igazságügyi hatóságok nem adtak ki európai elfogatóparancsot. A kiadás előtt Pisciotti azt állította, hogy kiadása ellentétes az uniós joggal, mivel a német alaptörvény 16. cikkének (2) bekezdése sérti az állampolgárságon alapuló megkülönböztetés általános tilalmát, mivel az állampolgársági kivételt a német állampolgárokról korlátozza.

Az előterjesztett kérdések

A kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezte, hogy az EUMSZ 18. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az, ha a megkeresett tagállam valamely alkotmányjogi szabály alapján harmadik államok kiadás iránti megkeresései esetében eltérően kezeli a saját és más uniós tagállamok állampolgárait, és ez utóbbiak kiadását engedélyezi, míg a saját állampolgárainak kiadását nem.

A Bíróság indokolása és válasza

A Bíróság megállapította, hogy az uniós jog nem zárja ki, hogy a megkeresett tagállam (Németország) alkotmányjogi szabály alapján különbséget tegyen állampolgárai és más tagállamok állampolgárai között, és engedélyezze az uniós polgár kiadását, miközben megtiltja saját állampolgárai kiadását, feltéve, hogy a megkeresett tagállam lehetővé tette azon tagállam illetékes hatóságainak, amelynek az állampolgára az uniós polgár (Olaszország), hogy európai elfogatóparancs alapján kérjék a polgár átadását, és hogy ez utóbbi tagállam nem tett semmilyen intézkedést ezzel kapcsolatban.

A Bíróság ugyanazt az érvelést követte, mint a Petruhhin-ítéletben, kimondva, hogy azt alkalmazhatónak kell tekinteni az EU és egy harmadik állam közötti olyan nemzetközi megállapodásra (az Európai Unió és az Amerikai Egyesült Államok közötti kiadási megállapodásra ⁽²²⁾) is, amely lehetővé teszi, hogy valamely tagállam a kétoldalú megállapodás rendelkezései vagy az alkotmányjogi szabályai (például a német alaptörvény) alapján az állampolgársági kivételt alkalmazza.

A Bíróság azt is kifejtette, hogy az annak elkerülésére irányuló célkitűzés megőrzéséhez, hogy az érintett személy a kiadási kérelemben felrótt bűncselekmények miatt ne maradjon büntetlen, az szükséges, hogy a megkeresett tagállamtól eltérő más tagállam által alkalmasint kibocsátott európai elfogatóparancs legalábbis ugyanarra a tényállásra vonatkozzon, és hogy a kibocsátó tagállam a nemzeti joga szerint hatáskörrel rendelkezzen a büntetőeljárás lefolytatására e személlyel szemben a cselekmények vonatkozásában, még akkor is, ha területén kívül követették el azokat.

A Bíróság C-897/19 PPU. sz. Ruska Federacija-ügyben 2020. április 2-án hozott ítélete ⁽²³⁾

A Ruska Federacija ítéletében a Bíróság pontosította, hogy a Petruhhin-mechanizmus értelemszerűen érvényesül az Európai Szabadkereskedelmi Társulás (EFTA) azon államainak állampolgárait érintő kiadási kérelmekre, amelyekkel az EU átadási megállapodást kötött, nevezetesen az Európai Unió és az Izlandi Köztársaság, valamint a Norvég Királyság között az Európai Unió tagállamai, valamint Izland és Norvégia közötti átadási eljárásról szóló megállapodást ⁽²⁴⁾.

⁽²¹⁾ A Bíróság 2018. április 10-i ítélete, Pisciotti, C-191/16, ECLI:EU:C:2018:222.

⁽²²⁾ Megállapodás az Európai Unió és az Amerikai Egyesült Államok között a kiadásról (HL L 181., 2003.7.19., 27. o.).

⁽²³⁾ A Bíróság 2020. április 2-i ítélete, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, ECLI:EU:C:2020:262.

⁽²⁴⁾ HL L 292., 2006.10.21., 2. o.

A jogvita alapját képező tényállás

2015-ben a Nemzetközi Bűnügyi Rendőrség Szervezetének (Interpol) moszkvai irodája nemzetközi körözést adott ki az orosz állampolgárságú I.N. ellen. Ezen értesítés alapján az időközben izlandi állampolgárságot szerzett I.N-t 2019-ben tartóztatták le Horvátországban, ahol éppen nyaralt. A horvát hatóságok kiadási kérelmet kaptak Oroszországtól, amelynek egy horvát bíróság helyt adott. A horvát jog állampolgársági kivételt ír elő a kiadási kérelmekkel kapcsolatban. I.N. fellebbezést nyújtott be Horvátország Legfelsőbb Bíróságához, vitatva a kiadást engedélyező határozatot.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

A horvát Legfelsőbb Bíróság lényegében azt kérdezte a Bíróságtól, hogy a *Petruhhin*-mechanizmust olyan személyre is alkalmazni kell-e, aki nem uniós polgár, de az EFTA valamely olyan államának – például Izlandnak – az állampolgára, amely részes fele az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásnak (EGT-megállapodás).

A Bíróság indokolása és válasza

A Bíróság előzetesen azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy az EGT-megállapodásban részes EFTA-állam állampolgárainak helyzete az uniós jog hatálya alá tartozik-e. Emlékeztetett arra, hogy az EUMSZ 18. és 21. cikke nem vonatkozik harmadik államok állampolgáira. A Bíróság azonban úgy ítélte meg, hogy az EGT-megállapodás uniós jog szerves részét képező 36. cikke az EUMSZ 56. cikkével lényegében megegyező módon biztosítja a szolgáltatásnyújtás szabadságát, beleértve egy másik államba szolgáltatások igénybevétele céljából történő utazás jogát is. Ennek alapján az EU-jog hatálya alá tartozónak kellett tekinteni I.N. helyzetét, aki Horvátországba utazott nyaralás, és így turizmussal kapcsolatos szolgáltatások igénybevétele céljából.

Ráadásul a Bíróság úgy ítélte meg Izlandnak különleges, a gazdasági és kereskedelmi együttműködésen túlmutató kapcsolata van az Európai Unióval. Végrehajtja és alkalmazza a schengeni vívmányokat, részt vesz a közös európai menekültügyi rendszerben, és megkötötte az átadási eljárásról szóló megállapodást az Európai Unióval.

A kiadási kérelemre vonatkozóan – amint az már a *Petruhhin*-ítéletben rögzítésre került – a megkeresett tagállamnak mindenekelőtt a Charta 19. cikkének (2) bekezdésével összhangban meg kell győződnie arról, hogy kiadás esetén az érintett személyt nem fenyegeti-e halálbüntetés, kínzás vagy egyéb embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés veszélye. Ezen ellenőrzés céljából a megkeresett államnak objektív, megbízható, konkrét és megfelelően naprakész információkra kell támaszkodnia. Ezzel az ellenőrzéssel összefüggésben a Bíróság hozzátette, hogy különösen jelentős bizonyíték az a tény, hogy az érintett személy az érintett EFTA-állam állampolgárságának megszerzése előtt menedékjogot kapott az érintett EFTA-államtól, éppen a kiadási kérelem alapját képező a büntetőeljárások miatt.

A kiadás iránti kérelem teljesítése előtt a megkeresett tagállamnak mindenesetre tájékoztatnia kell ezt az EFTA-államot, és adott esetben az átadási eljárásról szóló megállapodás rendelkezéseinek megfelelően a kérelmére át kell adnia számára az említett állampolgárát, feltéve, hogy az említett EFTA-állam a nemzeti joga szerint hatáskörrel rendelkezik az e személlyel szemben a területén kívül elkövetett cselekmények miatt indított büntetőeljárás lefolytatására.

***A Bíróság C-398/19. sz., Generalstaatsanwaltschaft Berlin ügyben 2020. december 17-én hozott ítélete* ⁽²⁵⁾**

A Bíróság a C-398/19. számú, Generalstaatsanwaltschaft Berlin ügyben hozott ítéletében tovább pontosította a *Petruhhin*-ítéletben kidolgozott együttműködési mechanizmus követelményeit. A Bíróság megállapította, hogy uniós polgárt csak az állampolgársága szerinti tagállammal folytatott konzultációt követően lehet harmadik államnak kiadni. A konzultáció részeként az állampolgárság szerinti tagállamot a megkeresett tagállamnak tájékoztatnia kell a kiadási kérelemben közölt valamennyi ténybeli és jogi elemről, és észszerű időt kell hagynia számára az adott polgár vonatkozásában európai elfogatóparancs kiadására. Ezenkívül abban az esetben, ha az állampolgárság szerinti tagállam hivatalosan nem hoz határozatot az európai elfogatóparancs kiadásáról, a megkeresett tagállam nem köteles megtagadni egy másik tagállam állampolgárságával rendelkező uniós polgár kiadását, és maga sem köteles büntetőeljárást lefolytatni e személy ellen harmadik államban elkövetett bűncselekmények miatt,

⁽²⁵⁾ A Bíróság 2020. december 17-i ítélete, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (kiadás Ukrajnának), C-398/19, ECLI:EU:C:2020:1032.

A jogvita alapját képező tényállás

Ukrajna egy 2012-ben Németországba költözött ukrán állampolgár kiadatását kérte Németországtól. Az érintett – B.Y. – 2014-ben szerzett román állampolgárságot, mivel román állampolgárok leszármazottja. Azonban soha nem lakott Romániában. 2016-ban egy ukrán büntetőbíróóság elfogatóparancsot adott ki ellene 2010-ben és 2011-ben elkövetett hűtlen kezelés miatt. A kiadatási kérelmet követően B.Y-t letartóztatták Németországban. A *Petruhhin*-mechanizmus alkalmazására tekintettel a német hatóságok felvették a kapcsolatot a román igazságügyi minisztériummal, és rákérdeztek, hogy szándékoznak-e saját maguk büntetőeljárását lefolytatni B.Y. ellen. A román hatóságok tájékoztatták a német hatóságokat, hogy az európai elfogatóparancs kibocsátásához elegendő bizonyítékra van szükség a külföldön elkövetett bűncselekmények tekintetében. Ezenkívül a román hatóságok felkérték a berlini főügyészséget, hogy adja át az Ukrajnából kapott dokumentumokat és a bizonyítékok másolatait. Tekintettel arra, hogy a román igazságügyi hatóságok nem hoztak alakszerű határozatot az európai elfogatóparancs esetleges kibocsátásáról, a kérdést előterjesztő német bíróság három kérdést terjesztett előzetes döntéshozatalra az EUMSZ 18. 21. cikk értelmezésével, valamint a *Petruhhin*-mechanizmus alkalmazásával kapcsolatban.

Utalt kérdések

A kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezte, hogy:

- az uniós polgárságból származó jogok (az EUMSZ 18. és 21. cikke) olyan helyzetben érvényesek, amelyben az uniós polgár az életvitelének központját olyan időpontban helyezte át a megkeresett tagállamba, amikor még nem rendelkezett uniós polgári jogállással,
- fennáll-e az állampolgárság szerinti tagállam vagy a megkeresett tagállam azon kötelezettsége, hogy a megkereső harmadik államtól az e személy terhére rótt bűncselekménnyel kapcsolatos ügyiratok megküldését kérje annak vizsgálata érdekében, hogy maga indít-e büntetőeljárást,
- a megkeresett tagállam köteles-e a *Petruhhin*-ítélet alapján megtagadni a kiadatást, és megindítani a büntetőeljárást, ha erre a nemzeti joga értelmében bizonyos feltételek mellett lehetősége van.

Az EUB indokolása és válasza

Az EUMSZ 18. és EUMSZ 21. cikk alkalmazhatóságára vonatkozó első kérdéssel kapcsolatban a Bíróság megállapította, hogy az, hogy az uniós polgár csak akkor szerezte meg valamely tagállam állampolgárságát, ennél fogva pedig az uniós polgár jogállását, amikor már valamely másik tagállamban tartózkodott, nem érvénytelenítheti azt a szempontot, hogy a megszerzett uniós polgárság folytán jogosult az EUMSZ 21. cikkének (1) bekezdésére hivatkozni, és a Szerződések alkalmazási körébe tartozik az állampolgárságon alapuló megkülönböztetés tilalmának elvét tartalmazó EUMSZ 18. cikk értelmében. A Bíróság továbbá pontosította, hogy ugyanez az érvelés vonatkozik arra az esetre is, ha a megkeresett uniós polgár a kiadatást kérő harmadik állam állampolgárságával is rendelkezik: a kettős állampolgárság ténye kettős állampolgársága ugyanis nem foszthatja meg az érintett személyt azoktól a szabadságoktól, amelyek őt mint valamely tagállam állampolgárát az uniós jog alapján megilletik.

A második kérdéssel kapcsolatban a Bíróság megismételte korábbi ítélkezési gyakorlatának értelmezési irányvonalát, hangsúlyozva, hogy a megkeresett tagállam köteles tájékoztatni az állampolgárság szerinti tagállamot, hogy e tagállam igazságügyi hatósága számára lehetővé tegye, hogy európai elfogatóparancs útján kérjék az érintett személy átadását. A szükséges információcseré részleteit illetően a Bíróság megállapította, hogy:

- a megkeresett tagállam feladata, hogy tájékoztassa a kiadni kért személy állampolgársága szerinti tagállam illetékes hatóságait nem csupán az említett személy érintő kiadatási kérelemről, hanem a megkereső harmadik állam által e kiadatási kérelemmel összefüggésben közölt ténybeli és jogi körülmények összességéről is,
- az állampolgárság szerinti tagállam illetékes hatóságai azonban kötelesek tiszteletben tartani az ilyen információk bizalmas jellegét, amennyiben azt a harmadik állam kérte,
- a megkeresett tagállamnak tájékoztatnia kell az állampolgárság szerinti tagállam illetékes hatóságait a kiadni kért személy helyzetének bármely olyan változásáról is, amely jelentőséggel bír az európai elfogatóparancs esetleges kibocsátása szempontjából,
- sem a megkeresett tagállam, sem pedig a kiadni kért személy állampolgársága szerinti tagállam nem kötelezhető arra, hogy a harmadik államtól a büntetőeljárás ügyiratainak megküldését kérje,
- a megkeresett tagállam feladata, hogy megjelöljön egy olyan észszerű határidőt, amelynek lejártával, amennyiben az állampolgárság szerinti tagállam nem bocsát ki európai elfogatóparancsot, e személyt adott esetben ki fogják adni,

- a megkeresett tagállam anélkül is fogadosíthatja a kiadást, hogy ezen az észszerű határidőn túl meg kellene várnia, hogy a kiadni kért személy állampolgársága szerinti tagállam olyan alakszerű határozatot fogadjon el, amellyel lemond az európai elfogatóparancs e személlyel szembeni kibocsátásáról.

Végül a harmadik kérdésre válaszolva a Bíróság pontosította, hogy az uniós jog értelmében a megkeresett tagállamnak nem kötelessége megtagadni a kiadást, és saját maga lefolytatni a büntetőeljárást az uniós polgár ellen a harmadik államban elkövetett bűncselekmények miatt, amennyiben a megkeresett tagállam nemzeti joga ezt megengedi. Ez meghaladná azokat a korlátokat, amelyeket az uniós jog előírhat az e tagállamot az eljárás célszerűsége kapcsán egy olyan területen megillető mérlegelési jogkör gyakorlására vonatkozóan, mint a büntetőeljárás átvételének vagy elutasításának eldöntése.

A Bíróság C-505/19. sz. WS-ügyben 2021. május 12-én hozott ítélete ⁽²⁶⁾

A *non bis in idem* elv (kétszeres büntetés tilalma) kizárhatja a schengeni térségen és az Európai Unión belül azon személy letartóztatását, akire Interpol figyelmeztető jelzés vonatkozik. Ez az eset áll fenn, ha az illetékes hatóságoknak tudomása van a Schengeni Megállapodás részes államában vagy valamely tagállamban hozott jogerős bírósági határozatról, ami megalapozza az elv érvényesülését.

A jogvita alapját képező tényállás

2012-ben az Interpol az Egyesült Államok kérésére, az ország hatóságai által kibocsátott elfogatóparancs alapján piros sarkos körözést tett közzé WS német állampolgárral kapcsolatban, esetleges kiadása céljából. Ha egy ilyen figyelmeztető jelzéssel érintett személy Interpol tagállamban tartózkodik, ez az állam elvben ideiglenesen letartóztathatja az érintett személyt, illetve figyelemmel kísérheti vagy korlátozhatja mozgását.

Márpedig e piros sarkos körözés közzététele előtt Németországban WS tekintetében nyomozást folytattak le, legalább részben ugyanazokra a cselekményekre vonatkozóan, mint amelyek az említett körözés alapját képezték. Ezt az eljárást 2010-ben végleg megszüntették, miután a WS a német büntetőjogban meghatározott vitarendezési eljárás keretében egy pénzüsszeget megfizetett. A Németországi Szövetségi Bűnügyi Rendőrség ezt követően arról tájékoztatta az Interpolt, hogy álláspontja szerint a jelen ügyben a korábbi eljárás eredményeként a *non bis in idem* elv érvényesül. Ez a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény (SMVE) ⁽²⁷⁾ 54. cikkében és a Charta 50. cikkében egyaránt rögzített elv többek között megtiltja, hogy ugyanazon bűncselekmény miatt ismételt eljárást indítsanak azon személy ellen, akivel szemben a büntetőeljárást véglegesen lezárták.

2017-ben WS keresetet nyújtott be Németország ellen a wiesbadeni közigazgatási bíróság előtt, amelyben kérte, hogy bíróság kötelezze Németországot a szükséges intézkedések megtételére a piros sarkos körözés visszavonása érdekében. E tekintetben a WS nemcsak a *non bis in idem* elv megsértésére hivatkozott, hanem az EUMSZ 21. cikkében biztosított mozgásszabadsághoz való jogának megsértésére is, mivel a letartóztatás kockázata nélkül nem utazhatott a Schengeni Megállapodásban részes államokba vagy bármely tagállamba.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

A kérdést előterjesztő bíróság számos kérdést intézett a Bírósághoz. A piros sarkos körözést követő kiadás keretein belül azonban az a fő kérdés, hogy az SMVE ⁽²⁸⁾ 54. cikkét és az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdését az Európai Unió Alapjogi Chartájának 50. cikkével ⁽²⁹⁾ összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy az kizárja, hogy a Schengeni Megállapodásban részes állam hatóságai vagy egy tagállam hatóságai egy harmadik állam kérelmére előzetes letartóztatásba vegyenek egy olyan személyt, akivel kapcsolatban az Interpol piros sarkos körözést tett közzé, abban az esetben, ha egyrészt az illető személy ellen már indult büntetőeljárás egy tagállamban, amelyet az ügyész megszüntetett, miután az érintett személy teljesített bizonyos feltételeket, másrészt az érintett tagállam hatóságai tájékoztatták az Interpolt, hogy véleményük szerint ezek az eljárások ugyanazokra a cselekményekre vonatkoznak, mint amelyekre a piros sarkos körözés.

⁽²⁶⁾ A Bíróság 2021. május 12-i ítélete, WS, C-505/19, ECLI:EU:C:2021:376.

⁽²⁷⁾ Egyezmény a Benelux Gazdasági Unió államai, a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Francia Köztársaság kormányai között a közös határhoz történő ellenőrzések fokozatos megszüntetéséről szóló, 1985. június 14-i Schengeni Megállapodás végrehajtásáról (HL L 239., 2000.9.22., 19. o.).

⁽²⁸⁾ A Charta 50. cikke így rendelkezik: „Senki sem vonható büntetőeljárás alá és nem büntethető olyan bűncselekményért, amely miatt az Unióban a törvénynek megfelelően már jogerősen felmentették vagy elítélték”.

⁽²⁹⁾ Az SMVE 54. cikke a következőképpen rendelkezik: „Az ellen a személy ellen, akinek a cselekményét a Szerződő Felek egyikében jogerősen elbírálták, ugyanazon cselekmény alapján nem lehet egy másik Szerződő Fél területén büntetőeljárást indítani, amennyiben elítélés esetén a büntetést már végrehajtották, végrehajtása folyamatban van, vagy az ítélet meghozatalának helye szerinti Szerződő Fél jogszabályainak értelmében azt többé nem lehet végrehajtani”.

Az EUB indokolása és válasza

A Bíróság megállapította, hogy a *non bis in idem* elv olyan helyzetben érvényesül, amikor a büntetőeljárást véglegesen megszüntető határozatot hoztak, feltéve, hogy az érintett megfelel bizonyos feltételeknek, például az ügyész által meghatározott pénzösszeg megfizetésével.

Azonban az SMVE 54. cikke, a Charta 50. cikke és az EUMSZ 21. cikkének (1) bekezdése nem zárja ki olyan személy előzetes letartóztatását, akire az Interpol figyelmeztető jelzése vonatkozik, ha nem bizonyított, hogy cselekményét a Schengeni Megállapodásban részes államai egyikében vagy egy tagállamban jogerősen elbírálták ugyanazon cselekmények tekintetében, mint amelyek a piros sarkos körözés alapját képezik, és ennek következtében a *non bis in idem* elv érvényesül.

Az ideiglenes letartóztatásba vétel elengedhetetlen lépést jelenthet – olyan helyzetben, amikor kétséges a *non bis in idem* elv alkalmazhatósága – az e tekintetben szükséges vizsgálatok elvégzéséhez, elkerülve ugyanakkor annak kockázatát, hogy az érintett személy megszökik. Ezt az intézkedést tehát igazolhatja az a jogszerű cél, hogy meg lehessen akadályozni, hogy az érintett személy elkerülje a büntetést, „feltéve, hogy az ezen ellenőrzések szempontjából elengedhetetlen”⁽³⁰⁾. Ezzel szemben, amint jogerős bírói határozattal megállapították, hogy a *non bis in idem* elve érvényesül, mind az SMVE részes államai közötti kölcsönös bizalom, mind a szabad mozgáshoz való jog tiltja az érintett személy előzetes letartóztatását vagy őrizetben tartását. A tagállamok és az SMVE szerződő államai kötelesek biztosítani, hogy olyan jogorvoslati lehetőségek álljanak az érintett személy rendelkezésére, amelyek lehetővé teszik, hogy a *non bis in idem* elvének alkalmazását megállapító, jogerős bírósági határozatot hozzanak az ügyében.

1.2. Kiadatási kérelmek büntetés vagy szabadságelvonnással járó intézkedés végrehajtása céljából

A Bíróság C-247/17. sz., *Raugevicius-ügyben 2018. november 13-án hozott ítélete* ⁽³¹⁾

A *Raugevicius-ügyben* a Bíróság a szabadságvesztés-büntetés végrehajtása céljából benyújtott kiadatási kérelemmel foglalkozott. A Bíróság bizonyos mértékig követte a Petruhhin-ügy ítélkezési gyakorlatát, azonban más eredménnyel. Erre azért volt szükség, mert büntetés-végrehajtás céljából történő kiadatással kapcsolatos ügyek is felvethetnek *non bis in idem* kérdéseket, ha a *Petruhhin*-mechanizmust kell alkalmazni ⁽³²⁾. A Bíróság azonban figyelembe vette, hogy a nemzeti és/vagy nemzetközi jogban léteznek olyan mechanizmusok, amelyek lehetővé teszik a kiadni kért személyek számára büntetésüknek különösen abban a tagállamban történő letöltését, amelynek állampolgárai. Ehhez a lehetőséghez jogi keretet biztosít például az Európa Tanács az elítéltek átadásáról szóló 1983. évi egyezménye ⁽³³⁾.

A jogvita alapját képező tényállás

Raugevicius litván és orosz állampolgár, aki Finnországba költözött, és több éve ott él. Emellett két, Finnországban élő, finn állampolgárságú gyermek édesapja. 2011-ben egy oroszországi ítélet után az orosz hatóságok nemzetiközi elfogatóparancsot adtak ki a kiszabott szabadságvesztés-büntetés végrehajtására. A kiadatási kérelem eldöntése érdekében a finn igazságügyi minisztérium véleményt kért Finnország Legfelsőbb Bíróságától. A Legfelsőbb Bíróság bizonytalan volt abban, hogy a *Petruhhin*-ítélet alkalmazható-e, ezért úgy döntött, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjeszt a Bírósághoz.

A vonatkozó finn jogszabály (a finn alkotmány) úgy rendelkezik, hogy a szabadságvesztés-büntetés végrehajtható Finnországban, ha az elítélt finn állampolgár vagy Finnországban állandó lakóhellyel rendelkező külföldi, és az elítélt ehhez hozzájárult.

Utalt kérdések

Első kérdésével a finn Legfelsőbb Bíróság lényegében arra keresett választ, hogy ugyanúgy kell-e értékelni a kiadásra vonatkozó nemzeti rendelkezéseket valamely más tagállam állampolgárainak szabad mozgása szempontjából, függetlenül attól, hogy valamely harmadik állam büntetés-végrehajtás céljából, vagy – mint a *Petruhhin*-ítéletben – büntetőeljárás lefolytatása céljából terjeszt-e elő kiadatási kérelmet. A második kérdés arra irányult, hogy milyen választ kell adni a kiadatási kérelemre, ha arról tájékoztatták az állampolgárság szerinti tagállamot, amely azonban például jogi akadályok miatt nem tesz intézkedéseket saját állampolgárát illetően.

⁽³⁰⁾ A Bíróság 2021. május 12-i ítélete, WS, C-505/19, ECLI:EU:C:2021:376, 84. pont.

⁽³¹⁾ A Bíróság 2018. november 13-i ítélete, *Raugevicius*, C-247/17, ECLI:EU:C:2018:898.

⁽³²⁾ Mivel a kiadni kért személyt már elítélték a harmadik államban.

⁽³³⁾ Egyezmény az elítélt személyek átszállításáról (ETS 112).

A Bíróság indokolása és válasza

A Bíróság analógia útján alkalmazta a Petruhhin-ítélet indokolását, kimondva, hogy egy tagállam állampolgára, aki egy másik tagállamba költözött, az Unión belüli szabad mozgáshoz való jogával élt, és ezért az EUMSZ 18. cikkének hatálya alá tartozik. Valamely tagállam és egy harmadik állam kettős állampolgársága ugyanis nem foszthatja meg az érintett személyt azokról a szabadságokról, amelyek őt mint valamely tagállam állampolgárát az uniós jog alapján megilletik.

Az olyan nemzeti szabályozás, amely csupán a saját állampolgárok kiadatását tiltja, eltérő bánásmódról rendelkezik a saját állampolgárok és más tagállamok állampolgárai tekintetében, a szabad mozgáshoz való jog korlátozásának minősül az EUMSZ 21. cikk értelmében véve: egy ilyen korlátozásnak szükségesnek és arányosnak kell lennie a megkeresett tagállamtól eltérő tagállamok állampolgárai esetében a büntetés elkerülése megakadályozására irányuló jogos célkitűzéshez képest, és a kevésbé kényszerítő intézkedések alkalmazásának lehetetlennek kell lennie e cél eléréséhez, figyelembe véve az ügy összes ténybeli és jogi körülményét.

A Bíróság azonban elismerte, hogy a büntetés végrehajtása céljából benyújtott kiadási kérelmek esetében a megkülönböztetés tilalmának elvével való ütközést nem lehet úgy rendezni, hogy lehetőséget adunk az állampolgárság szerinti tagállamnak, hogy joghatóságát az érintett személy újbóli büntetőeljárás alá vonásával gyakorolja, mivel a már bíróság elé állított és elítélt személy esetében az új büntetőeljárás lefolytatása a *non bis in idem* elvébe ütközhet. Az ilyen helyzetekben lévő személyek büntetlensége kockázatának megelőzése érdekében a Bíróság a nemzeti és nemzetközi jog egyéb mechanizmusaira hivatkozik, amelyek lehetővé teszik e személyek számára, hogy büntetésüket például származási államukban töltsék le, ezáltal növelve esélyeiket a büntetés befejezése után a társadalomba való visszailleszkedésre.

Ezzel összefüggésben a Bíróság megállapította, hogy a nemzetközi együttműködésről szóló finn törvény 3. cikke lehetőséget biztosít a Finnországban állandó lakóhellyel rendelkező külföldiek számára, hogy egy harmadik állam által kiszabott szabadságvesztést Finnországban töltsék le, feltéve, hogy ehhez mind az érintett személy, mind a harmadik állam hozzájárul. Ezért a Bíróság azt is megállapította, hogy Raugevicius az Oroszországban kapott büntetését Finnországban töltheti le, amennyiben ehhez Oroszország és Raugevicius egyaránt hozzájárul.

A Bíróság úgy ítélte meg, hogy összehasonlítható helyzetben vannak egyfelől a megkeresett tagállam állampolgárai, másfelől a megkeresett tagállamban állandó lakóhellyel rendelkező, más tagállami állampolgárok, akik ezen állam társadalmába bizonyos fokban beilleszkedtek. A megkeresett állam hatóságainak feladata annak megállapítása, hogy az említett kapcsolat a más tagállami állampolgárok és a megkeresett tagállam között fennáll-e. Amennyiben fennáll, az EUMSZ 18. és 21. cikke előírja, hogy más tagállamok állampolgárai a megkeresett tagállam állampolgáraival azonos feltételek mellett töltsék le büntetésüket a megkeresett tagállam területén.

A Bíróság ezért arra a következtetésre jutott, hogy az EUMSZ 18. cikkét és az EUMSZ 21. cikkét úgy kell értelmezni, hogy egy harmadik állam által valamely tagállamhoz címzett, másik tagállam állampolgárságával rendelkező, a szabad mozgáshoz való jogát az első tagállamban gyakorló európai uniós polgár nem büntetőeljárás lefolytatása, hanem szabadságvesztés-büntetés végrehajtása céljából történő kiadása iránti megkeresés esetén a megkeresett tagállam, amelynek nemzeti joga tiltja a saját állampolgárainak büntetés végrehajtása céljából az Unión kívülre történő kiadatását, és kimondja a külföldön kiszabott büntetés saját területén történő végrehajtásának lehetőségét, köteles ezen uniós polgárnak – amennyiben az a területén állandó lakóhellyel rendelkezik – ugyanolyan bánásmódot biztosítani, mint amelyben a kiadás terén a saját állampolgárait részesíti.

A C-237/21. sz. Generalstaatsanwaltschaft München ügy [folyamatban lévő ügy]

A jogvita alapját képező tényállás

Az ügy alapja a Bosznia-Hercegovina által Németországnak benyújtott, S.M-re vonatkozó, szabadságvesztés-büntetés végrehajtása céljából történő kiadási kérelem. Az a személy, akinek az átadását kérték, Szerbia, Bosznia-Hercegovina és Horvátország állampolgára, aki feleségével 2017 közepe óta Németországban él, és 2020 májusa óta Németországban dolgozik. A Generalstaatsanwaltschaft München (Müncheni Államügyészség) a Raugevicius-ügyben hozott ítéletre hivatkozással kérte annak megállapítását, hogy elfogadhatatlan annak a személynek a kiadása, akinek az átadását kéri.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Az ügyészség kérésére figyelemmel a kérdést előterjesztő német bíróság úgy határozott, hogy a Bíróságnak azt a kérdést teszi fel, hogy az EUMSZ 18. és EUMSZ 21. cikkének alkalmazására irányadó elvek, amelyeket a Bíróság a Raugevicius-ügyben állapított meg, megkövetelik-e egy harmadik állam kiadatásáról szóló 1957. december 13-i európai egyezmény ⁽³⁴⁾ értelmében uniós polgár büntetés végrehajtása céljából történő kiadatását kérelmét még akkor is el kell utasítani, ha a megkeresett tagállam az említett egyezmény a nemzetközi jog értelmében köteles kiadni az uniós polgárt, mivel az az „állampolgárok” fogalmát az egyezményen 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében úgy határozta meg, hogy az csak a saját állampolgáraitra vonatkozik, más uniós polgárokra nem ⁽³⁵⁾.

2. AZOKBAN AZ ÜGYEKBE ALKALMAZANDÓ IRÁNYMUTATÁS, AMIKOR AZ ÁLLAMOK AZ ÁLLAMPOLGÁRSÁGI KIVÉTELT ALKALMAZZÁK

2.1. Kiadatási kérelmek büntetőeljárás lefolytatása céljából

2.1.1. A Petruhhin-mechanizmus hatálya

a. Tárgyi hatály: mikor alkalmazható a Petruhhin-mechanizmus?

A Petruhhin (értésítési) mechanizmust kell elindítani azokban az esetekben, amikor:

- kiadatási kérelmet büntetőeljárás lefolytatása céljából adnak ki, valamint
- a megkeresett állam az **állampolgársági kivételt** kizárólag saját állampolgáraitra alkalmazza, ami potenciálisan megkülönböztetést eredményezhet saját állampolgárai és más államok olyan állampolgárai között, akik a szabad mozgáshoz való jogukat gyakorolták (vö. 2. melléklet – a nemzeti rendszerek áttekintése).

A Petruhhin-mechanizmus **minden kiadatási kérelemre vonatkozik**, az alábbiak valamelyike alapján:

- megállapodás az Európai Unió és az Amerikai Egyesült Államok között a kiadatásról ⁽³⁶⁾;
- Kereskedelmi és együttműködési megállapodás egyrészt az Európai Unió és az Európai Atomenergia-közösség, és másrészt Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága között (SMVE) ⁽³⁷⁾, amelynek rendelkezéseiben a Petruhhin-mechanizmus ⁽³⁸⁾ jelenik meg;
- államok által kötött többoldalú megállapodások;
- államok által kötött kétoldalú megállapodások; vagy
- a nemzeti jog.

⁽³⁴⁾ Európai Kiadatási Egyezmény (ETS 24).

⁽³⁵⁾ Vö. Finnország a következő nyilatkozatot tette az Európai Kiadatási Egyezmény 6. cikke szerint: „Az egyezmény értelmében véve az »állampolgárok« kifejezés Finnország, Dánia, Izland, Norvégia és Svédország állampolgárait, valamint az ezekben az államokban lakóhellyel rendelkező külföldieket jelöli”.

⁽³⁶⁾ HL L 181., 2003.7.19., 27. o.

⁽³⁷⁾ HL L 149., 2021.4.30., 10. o.

⁽³⁸⁾ Az SMVE 614. cikkének (1) és (3) bekezdése így szól: (1) Ha egyazon személy ellen két vagy több Állam bocsátott ki európai elfogatóparancsot vagy elfogatóparancsot, a végrehajtó igazságügyi hatóság az összes körülmény mérlegelésével dönti el, hogy melyik elfogatóparancsot hajtja végre; ezen körülmények közé tartozik különösen a bűncselekmény súlya és a bűncselekmények elkövetési helye, az elfogatóparancsok vagy az európai elfogatóparancsok kibocsátásának időpontja, valamint az, hogy az elfogatóparancsokat büntetőeljárás lefolytatása vagy szabadságvesztés-büntetés, szabadságelvonással járó intézkedés, illetve a tagállamoknak az uniós jogból eredő, a mozgás szabadságának elvén és az állampolgárság alapján történő megkülönböztetés tilalmának elvén alapuló jogi kötelezettségei végrehajtása céljából bocsátották-e ki. (3) Amennyiben egy elfogatóparancs és egy harmadik ország kiadatási kérelme ütközik, a végrehajtó Állam illetékes hatósága az összes körülmény, különösen az (1) bekezdésben és az alkalmazandó egyezményben foglalt feltételek mérlegelésével dönti el, hogy az elfogatóparancsnak vagy a kiadatási kérelemnek ad-e elsőbbséget”.

b. Személyi hatály: kikre vonatkozik a Petruhhin-mechanizmus?

A Petruhhin-mechanizmus 27 uniós tagállam azon állampolgáira vonatkozik, akik egy másik tagállam területén a szabad mozgáshoz való jogukat gyakorolják. Kiterjed a kiadatást kérő harmadik állam állampolgárságával is rendelkezőkre is. A Bíróság pontosította, hogy a kettős állampolgárság nem foszthatja meg az érintett személyt azokról a szabadságokról, amelyek őt mint valamely tagállam állampolgárát az uniós jog alapján megilletik ⁽³⁹⁾. Ezen túlmenően annak sincs jelentősége, hogy egy személy mely időpontban szerezte meg egy tagállam állampolgárságát ⁽⁴⁰⁾.

A Bíróság pontosította, hogy a Petruhhin-mechanizmus az EFTA azon tagállamainak állampolgáira is vonatkozik, amely az EGT-megállapodás részes felei, és amelyekkel az Európai Unió átadási megállapodást kötött (Izland és Norvégia) ⁽⁴¹⁾. Az EUMSZ 18. és 21. cikke harmadik államok állampolgáira nem vonatkozik. A Bíróság azonban úgy ítélte meg, hogy az EGT-megállapodás uniós jog szerves részét képező 4. cikke ⁽⁴²⁾ az EGT-megállapodás 36. cikkével ⁽⁴³⁾ együttes olvasatban az EUMSZ 56. cikkével lényegében megegyező módon biztosítja a szolgáltatásnyújtás szabadságát, beleértve egy másik államba szolgáltatások igénybevétele céljából történő utazás jogát is ⁽⁴⁴⁾.

Ezenkívül a Bíróság megerősítette, hogy az EUMSZ 21. cikkének (1) bekezdése/az EGT-megállapodás 36. cikke szerinti szabad mozgáshoz való jog vonatkozik egy repülőtéren csupán átutazó személyre ⁽⁴⁵⁾ vagy turistaként egy másik államban szolgáltatásokat igénybe vevőre is ⁽⁴⁶⁾.

c. Területi hatály: mely hatóságokat köti a Petruhhin-mechanizmus?

A Petruhhin-mechanizmus a 27 EU-tagállam, Izland és Norvégia nemzeti hatóságait az állampolgársági kivétel alkalmazásakor köti.

2.1.2. Az illetékes hatóságok által az állampolgársági kivétel alkalmazásakor követendő lépések

a. A megkeresett állam kötelezettségei

Az EUMSZ 18. és 21. cikke/az EGT-megállapodás 4. cikke az EGT-megállapodás 36. cikkével együttes olvasatban nem írja elő a saját állampolgárok és más államok állampolgárai közötti abszolút egyenértékűség megállapítását a harmadik államoknak történő kiadás elleni védelem tekintetében. Mindazonáltal a kiadás során saját állampolgáraiknak más államok állampolgáraihoz képest eltérő bánásmódot biztosító államoktól megköveteli, hogy a kiadás engedélyezése előtt meg kell vizsgálni, hogy nincs-e olyan alternatív, a szabad mozgáshoz való jogok gyakorlását kevésbé korlátozó intézkedés, amellyel ugyanolyan hatékonyan el lehetne érni az annak megakadályozására irányuló célkitűzést, hogy az állítólagosan bűncselekményt elkövető személy elkerülje a büntetését ⁽⁴⁷⁾.

Büntetőeljárás lefolytatása céljából benyújtott kiadás iránti kérelem esetén a megkeresett állam köteles konzultálni az állampolgárság szerinti állammal annak érdekében, hogy lehetőséget biztosítson az állampolgárság szerinti államnak európai elfogatóparancs/EU-IC/NO elfogatóparancs kiadására, amely ugyanolyan hatékony, de kevésbé korlátozó intézkedésnek minősülne.

⁽³⁹⁾ A Bíróság 2018. november 13-i ítélete, Raugevicius, C-247/17, ECLI:EU:C:2018:898, 29. pont; és a Bíróság 2020. december 17-i ítélete, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (kiadás Ukrajnának), C-398/19, ECLI:EU:C:2020:1032, 32. pont.

⁽⁴⁰⁾ A Bíróság 2020. december 17-i ítélete, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (kiadás Ukrajnának), C-398/19, ECLI:EU:C:2020:1032, 31. pont.

⁽⁴¹⁾ A Bíróság 2020. április 2-i ítélete, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, ECLI:EU:C:2020:262.

⁽⁴²⁾ Az EGT-megállapodás 4. cikke a következőképpen szól: „E megállapodás alkalmazási körében és az abban foglalt különös rendelkezések sérelme nélkül, tilos az állampolgárság alapján történő bármely megkülönböztetés”.

⁽⁴³⁾ Az EGT-megállapodás 36. cikkének (1) bekezdése a következőképpen szól: „E megállapodás rendelkezéseinek keretében semmi nem korlátozza a szolgáltatásnyújtás szabadságát a Szerződő Felek területén az EK-tagállamok vagy az EFTA-államok olyan állampolgárai tekintetében, akik nem abban az EK-tagállamban vagy EFTA-államban letelepedettek, mint a szolgáltatást igénybe vevő személy”.

⁽⁴⁴⁾ A Bíróság 2020. április 2-i ítélete, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, ECLI:EU:C:2020:262, 52–55. pont.

⁽⁴⁵⁾ A Bíróság 2018. április 10-i ítélete, Piscioti, C-191/16, ECLI:EU:C:2018:222, 34. pont.

⁽⁴⁶⁾ A Bíróság 2020. április 2-i ítélete, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, ECLI:EU:C:2020:262, 54. pont.

⁽⁴⁷⁾ A Bíróság 2016. szeptember 6-i ítélete, Petruhhin, C-182/15, ECLI:EU:C:2016:630, 41. pont.

A megkeresett államnak azonban nincs kötelezettsége megtagadni egy olyan uniós polgár kiadatását, aki más tagállam állampolgára vagy IC/NO állampolgár, és büntetőeljárás megindítására az uniós polgár/IC NO állampolgára ellen harmadik államban elkövetett bűncselekmények miatt, amennyiben a nemzeti jog ezt lehetővé teszi számára ⁽⁴⁸⁾. Ez meghaladná azokat a korlátokat, amelyeket az uniós jog előírhat az e tagállamot az eljárás célszerűsége kapcsán egy olyan területen megillető mérlegelési jogkör gyakorlására vonatkozóan, mint a büntetőeljárás átvételének vagy elutasításának eldöntése.

b. *A konzultációs eljárás indítása*

A megkeresett állam köteles értesíteni az állampolgárság szerinti államot a függőben lévő kiadási kérelemről.

Az említett értesítés időzítését illetően javasolt, hogy a megkeresett állam a lehető leggyorsabban értesítse az állampolgárság szerinti államot a beérkező vagy függőben lévő kiadási kérelemről. Ez már akkor megtörténhet, amikor egy személyt előzetes letartóztatásba vesznek, ha elegendő információ áll rendelkezésre az Interpol piros sarkos körözéséből, és/vagy egy későbbi szakaszban, amikor a megkeresett állam megkapja a kiadási kérelmet.

c. *Az állampolgárság szerinti állam(ok)nak nyújtandó információk típusa*

A megkeresett állam hatóságainak az állampolgárság szerinti állam kapcsolattartó pontját ⁽⁴⁹⁾ legalább az alábbiakról tájékoztatniuk kell:

- az adott személyre vonatkozó kiadási kérelem fennállása, valamint
- a kiadást kérő harmadik állam által a kiadási kérelemmel összefüggésben közölt valamennyi ténybeli és jogi körülmény ⁽⁵⁰⁾ (vö. 3. melléklet – *sablon*).

Ezenkívül a megkeresett állam hatóságainak folyamatosan tájékoztatniuk kell az állampolgárság szerinti állam hatóságait a kiadni kért személy helyzetében bekövetkezett minden olyan változásról, amely jelentőséggel bírhat az adott személy vonatkozásában az EEP/EU-IC/NO elfogatóparancs kiadásának lehetőségét illetően ⁽⁵¹⁾ (vö. 4. melléklet – *sablon*).

d. *Kapcsolattartás a kérelmező harmadik állammal és titoktartás*

Sem a megkeresett állam, sem az állampolgárság szerinti állam nem köteles az uniós jog értelmében kérelmet benyújtani a kiadást kérő harmadik államhoz a büntetőeljárás ügyiratainak megküldése iránt ⁽⁵²⁾. Ha ugyanis a megkeresett tagállam vagy a kiadni kért személy állampolgársága szerinti tagállam köteles lenne kérni a megkereső harmadik államtól a büntetőeljárás ügyiratainak továbbítását, a kiadási eljárás jelentős mértékben bonyolulttá válna, az időtartama pedig lényegesen meghosszabbodna, ami végső soron veszélyeztetné a büntetlenség elkerülésére irányuló célkitűzést ⁽⁵³⁾. Ezen túlmenően az elhúzódoó eljárások a kiadni kért személyre nézve is károsak lehetnek, különösen, ha az illetőt őrizetben tartják.

Az állampolgárság szerinti állam hatóságai kötelesek tiszteletben tartani az említett kérdések bizalmas kezelését, amennyiben a megkereső harmadik állam bizalmas kezelést kért. Ezenkívül a megkereső harmadik államot megfelelően tájékoztatni kell erről a kérdésről ⁽⁵⁴⁾.

Az állampolgárság szerinti állam azonban bármilyen együttműködési és/vagy kölcsönös segítségnyújtási mechanizmust (pl. az európai nyomozási határozatot [ENYH]) adhat ki) alkalmazhat, hogy bizonyítékokat szerezzen be a megkeresett államtól ⁽⁵⁵⁾.

⁽⁴⁸⁾ A Bíróság 2020. december 17-i ítélete, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (kiadás Ukrajnának), C-398/19, ECLI:EU:C:2020:1032, 49–50. pont.

⁽⁴⁹⁾ A 27 uniós tagállam, Norvégia és Izland által kijelölt nemzeti kapcsolattartó pontok listája az EIH honlapján kerül közzétételre, vö. 4.1.

⁽⁵⁰⁾ A Bíróság 2020. december 17-i ítélete, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (kiadás Ukrajnának), C-398/19, ECLI:EU:C:2020:1032, 48. pont.

⁽⁵¹⁾ Ugyanaz.

⁽⁵²⁾ Ugyanott, 49. pont.

⁽⁵³⁾ Ugyanott, 51. pont.

⁽⁵⁴⁾ Ugyanott, 48. pont.

⁽⁵⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/41/EU irányelve (2014. április 3.) a büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról (HL L 130., 2014.5.1., 1. o.).

e. *Az állampolgárság szerinti állam kötelezettségei*

Az értesítést követően az állampolgárság szerinti állam illetékes hatóságainak fel kell mérniük, hogy helyénvaló-e az európai elfogatóparancs/EU-IC/NO elfogatóparancs kiadása ugyanazokra a bűncselekményekre vonatkozóan, mint amelyeket a kiadási kérelemben az érintett személy terhére rónak, amennyiben nemzeti joguk szerint hatáskörrel rendelkeznek a büntetőeljárás lefolytatására e személlyel szemben a nemzeti területen kívül elkövetett cselekmények vonatkozásában.

2.1.3. *Az értesítésre való reagálás határideje*

A megkeresett államnak észszerű határidőt kell megállapítania az állampolgárság szerinti állam(ok) számára a válasz megadására. A megkeresett államnak mérlegelési jogköre van az észszerű határidő meghatározásakor, figyelembe véve különösen azt, hogy a kiadni kért személy őrizetben van-e a kiadási eljárással összefüggésben, valamint az ügy bonyolultságára ⁽⁵⁶⁾.

A kitűzött határidőt az igazolásban fel kell tüntetni (vö. 3. melléklet – sablon).

Szükség esetén az állampolgárság szerinti állam(ok) kapcsolattartó pontja vagy a kibocsátó igazságügyi hatóság ⁽⁵⁷⁾ kérheti a határidő meghosszabbítását (vö. 5. melléklet – sablon). A megkeresett államban a kapcsolattartó vagy a kiadási kérelemmel foglalkozó hatóság dönt a meghosszabbításról (vö. 6. melléklet – sablon).

2.1.4. *A kiadási kérelem elutasítása*

A megkeresett államnak csak olyan esetekben kell megtagadnia a kiadást, és a személy átadását az állampolgársága szerinti államnak, amikor az állampolgárság szerinti állam igazságügyi hatósága **EEP/EU-IC/NO elfogatóparancsot ad ki ugyanazon bűncselekmény(ek)re** ⁽⁵⁸⁾ (cselekményekre) vagy eljár és erről tájékoztatja a megkeresett államot (vö. 7. melléklet – sablon).

2.1.5. *A kiadási eljárás folytatása*

Ha az állampolgárság szerinti állam(ok) hatóságai a kitűzött határidőn belül nem válaszolnak, vagy a határidőn belüli nemleges válasz esetében a megkeresett állam hatóságai végrehajthatják a kiadást anélkül, hogy be kellene várniuk az állampolgárság szerinti állam válaszát és/vagy hivatalos határozatot fogadnának el az adott személyre vonatkozó európai elfogatóparancs/EU-IC/NO elfogatóparancs kiadása jogáról való lemondásról ⁽⁵⁹⁾ (vö. 7. melléklet – sablon).

2.2. **Kiadási kérelmek szabadságvesztés-büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtására**

2.2.1. **Hatály**

a. *Tárgyi hatály*

A Rauegicius-ítélet olyan ügyekben alkalmazandó, amelyekben:

- a kérelem szabadságvesztés-büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtására irányuló kiadási kérelem,
valamint
- a megkeresett állam az állampolgársági kivételt kizárólag saját állampolgáira alkalmazza, ami potenciálisan megkülönböztetést eredményezhet saját állampolgárai és más államok olyan állampolgárai között, akik a szabad mozgáshoz való jogukat gyakorolták (vö. 2. melléklet – a nemzeti rendszerek áttekintése).

⁽⁵⁶⁾ A Bíróság 2020. december 17-i ítélete, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (kiadás Ukrajnának), C-398/19, ECLI:EU:C:2020:1032, 55. pont.

⁽⁵⁷⁾ Az EEP-ről szóló kerethatározat 6. cikkének (1) bekezdése vagy az Európai Unió, valamint az Izlandi Köztársaság és a Norvég Királyság között az Európai Unió tagállamai, valamint Izland és Norvégia közötti átadási eljárásról szóló megállapodás 9. cikkének (1) bekezdése alapján kijelölt kapcsolattartó vagy hatóság.

⁽⁵⁸⁾ A Bíróság 2018. április 10-i ítélete, Pisciotti, C-191/16, ECLI:EU:C:2018:222, 54. pont.

⁽⁵⁹⁾ A Bíróság 2020. december 17-i ítélete, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (kiadás Ukrajnának), C-398/19, ECLI:EU:C:2020:1032, 53. és 54. pont.

- b. *A büntetés végrehajtására irányuló kiadatási kérelmek személyi hatálya: kire vonatkozik a Raugevicius-ítélet?*

Az egyenlő bánásmód kötelezettsége e tekintetben csak annyiban érvényesül, amennyiben a saját állampolgárok és más államok állampolgárai összehasonlítható helyzetben vannak a büntetlenség elkerülésének célkitűzése tekintetében. Mivel a szabadságvesztés-büntetésnek az érintett származási államában történő végrehajtása elősegíti a büntetés letöltése után az érintett személy társadalmi visszailleszkedését, összehasonlítható helyzet csak más államok olyan állampolgárai tekintetében áll fenn, akiknek állandó lakóhelye a megkeresett államban van, és ezen állam társadalmába bizonyos fokban beilleszkedtek.

Ezért a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a személyi hatály más államok azon állampolgárait korlátozódik, akik állandóan a megkeresett államban tartózkodnak, akik ezen állam társadalmába bizonyos fokban beilleszkedtek⁽⁶⁰⁾, mivel helyzetük hasonló a megkeresett állam állampolgárainak helyzetéhez. Másrészt, ha valamely állam állampolgárát átutazás közben tartóztatják le a megkeresett állam repülőterén, nem felelne meg az összehasonlítható helyzet feltételének.

Ha a kiadni kért személy nem tekinthető a megkeresett államban állandó lakóhellyel rendelkezőnek, a kiadás kérdését az alkalmazandó nemzeti vagy nemzetközi jog alapján kell rendezni⁽⁶¹⁾.

2.2.2. *Az illetékes hatóságok által az állampolgársági kivétel alkalmazásakor követendő lépések*

A büntetés végrehajtása céljából benyújtott kiadatási kérelem esetén az a szabad mozgáshoz való jog gyakorlását legkevésbé korlátozó intézkedés, hogy a megkeresett tagállam ahelyett, hogy egy másik állam állampolgárát kiadná a harmadik államnak, vállalja a felelősséget a büntetés saját területén történő végrehajtásáért, amennyiben ezt a lehetőséget saját állampolgárai számára is biztosítják. Mindazonáltal várhatóan a Bíróság a folyamatban lévő C-237/21. sz. ügyben⁽⁶²⁾ tovább fogja pontosítani a követendő részletes lépéseket (különösen az államok kötelezettségeinek mértékét és azt illetően, hogy szükség van-e a harmadik állam hozzájárulására).

2.2.3. *Információcsera a megkeresett állam és az állampolgárság szerinti állam között*

Az EUMSZ 18. és 21. cikke nem írja elő a megkeresett államnak, hogy tájékoztassa az állampolgárság szerinti államot a büntetés végrehajtására vagy a szabadságelvonnással járó intézkedés végrehajtására irányuló, függőben lévő kiadatási kérelemről. A megkeresett állam számára azonban semmi nem tiltja, hogy felvegye a kapcsolatot az állampolgárság szerinti állammal az általa hasznosnak talált releváns információk beszerzése érdekében.

3. AZ ÁLLAMPOLGÁRSÁGI KIVÉTELTŐL FÜGGETLENÜL MINDEN ÁLLAMRA ALKALMAZANDÓ IRÁNYMUTATÁS

3.1. *Alapjogi értékelés a kiadás előtt*

3.1.1. *A Charta alkalmazása*

A Bíróság megállapította, hogy az EUMSZ 18. cikkének és az EUMSZ 21. cikkének vagy az EGT-megállapodás 36. cikkével együtt értelmezett 4. cikkének hatálya alá tartozó helyzetben az uniós polgár/izlandi/norvég állampolgár kiadására vonatkozó határozat a Charta 51. cikkének (1) bekezdése alkalmazásában az uniós jog hatálya alá tartozik⁽⁶³⁾. Ezért az említett határozatra a Charta rendelkezései, és különösen annak 19. cikke alkalmazandó.

⁽⁶⁰⁾ A Bíróság 2018. november 13-i ítélete, Raugevicius, C-247/17, ECLI:EU:C:2018:898, 46. pont.

⁽⁶¹⁾ Ugyanott, 48. pont.

⁽⁶²⁾ A C-237/21. sz. Generalstaatsanwaltschaft München ügy.

⁽⁶³⁾ A Bíróság 2016. szeptember 6-i ítélete, Petruhin, C-182/15, ECLI:EU:C:2016:630, 52. és 53. pont; és a Bíróság 2020. április 2-i ítélete, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, ECLI:EU:C:2020:262, 63. pont. A Charta 51. cikkének (1) bekezdése így szól: „(1) E Charta rendelkezéseinek címzettjei – a szubszidiaritás elvének megfelelő figyelembevételével – az Unió intézményei, szervei és hivatalai, valamint a tagállamok annyiban, amennyiben az Unió jogát hajtják végre. Ennek megfelelően saját hatáskörükben és a Szerződésben az Unióra ruházott hatáskörök korlátain belül tiszteletben tartják az ebben a Chartában foglalt jogokat és betartják az abban foglalt elveket, valamint előmozdítják azok alkalmazását”.

Ezenkívül az Unió nemzetközi kiadatási megállapodásának megléte elegendő a Charta alkalmazásához. Ezért a Charta vonatkozik az Egyesült Államok, illetve az Egyesült Királyság által az Európai Unió és az Amerikai Egyesült Államok közötti kiadatási megállapodás ⁽⁶⁴⁾ és az egyrésről az Európai Unió és az Európai Atomenergia-közösség, másrésről az Egyesült Királyság közötti kereskedelmi és együttműködési megállapodás ⁽⁶⁵⁾ alapján kiadott kiadatási kérelmekre is, még akkor is, ha nincs szó a mozgásszabadság az EGT-területen belüli gyakorlásáról. Ezenkívül ilyen esetekben a Charta harmadik államok állampolgáira és hontalan személyekre is vonatkozik.

Amennyiben a Charta alkalmazandó, a megkeresett államnak először meg kell győződnie arról, hogy a kiadatás nem sérti-e a Charta 19. cikkében ⁽⁶⁶⁾ említett jogokat.

A Charta 19. cikkének (2) bekezdése értelmében senki sem toloncolható ki vagy utasítható ki olyan államba, vagy adható ki olyan államnak, ahol komolyan fenyegeti az a veszély, hogy halálra ítélik, kínozzák, vagy más embertelen bánásmódnak vagy büntetésnek vetik alá.

A Bíróság tovább pontosította, hogy „önmagában az, hogy léteznek olyan nyilatkozatok, illetve hogy elfogadtak olyan nemzetközi egyezményeket, amelyek főszabály szerint biztosítják az alapvető jogok tiszteletben tartását, nem elegendő a rossz bánásmód veszélye elleni megfelelő védelem biztosításához abban az esetben, ha megbízható források a hatóságoknak az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény szellemével nyilvánvalóan ellentétes gyakorlatairól – vagy ezeknek a hatóságok általi elfogadásáról – tanúskodnak.

Ebből következik, hogy amennyiben arról tanúskodó elemek állnak a megkeresett tagállam illetékes hatósága rendelkezésére, hogy fennáll annak tényleges veszélye, hogy a megkereső harmadik államban a személyeket embertelen vagy megalázó bánásmódnak teszik ki, e hatóság köteles figyelembe venni e veszély fennállását, amikor valamely személynek ez utóbbi állam részére való kiadatásáról kell határoznia (lásd ebben az értelemben, a Charta 4. cikkét illetően: 2016. április 5-i ítélet, Aranyosi és Căldăraru, C-404/15 és C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 88. pont).

Ennek érdekében a megkeresett tagállam illetékes hatóságának objektív, megbízható, pontos és kellően aktuális adatokra kell támaszkodnia. Ezek az adatok származhatnak többek között nemzetközi bírósági határozatokból, így az EJEB ítéleteiből, a megkereső harmadik állam bírósági határozataiból, valamint az Európa Tanács szervei által elfogadott vagy az Egyesült Nemzetek rendszeréből eredő határozatokból, jelentésekből és más dokumentumokból (lásd ebben az értelemben: 2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru ítélet, C-404/15 és C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 89. pont) ⁽⁶⁷⁾.

3.1.2. Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény

Azokban helyzetekben, amelyekre a Charta nem vonatkozik, az emberi jogok európai egyezménye (EJEE) vonatkozik az államokból harmadik államoknak történő kiadásra ⁽⁶⁸⁾, ilyen például egy olyan uniós polgár kiadása, aki nem gyakorolta a szabad mozgáshoz való jogát, vagy egy harmadik ország állampolgárának kiadása olyan harmadik államnak, amellyel az Unió nem kötött kiadatási megállapodást.

Különösen az EJEE 3. és 6. cikke bír relevanciával. Az ECHR 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

Senkit sem lehet kínzásnak, embertelen vagy megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.

⁽⁶⁴⁾ HL L 181., 2003.7.19., 27. o.

⁽⁶⁵⁾ HL L 149., 2021.4.30., 10. o.

⁽⁶⁶⁾ A Bíróság 2016. szeptember 6-i ítélete, Petruhin, C-182/15, ECLI:EU:C:2016:630, 60. pont; a Bíróság 2017. szeptember 6-i végzése, Schothöfer & Steiner kontra Adelsmayr, C-473/15, ECLI:EU:C:2017:633; a Bíróság 2018. november 13-i ítélete, Raugeviciu, C-247/17, ECLI:EU:C:2018:898, 49. pont; a Bíróság 2020. április 2-i ítélete, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, ECLI:EU:C:2020:262, 63–68. pont.

⁽⁶⁷⁾ A Bíróság 2016. szeptember 6-i ítélete, Petruhin, C-182/15, ECLI:EU:C:2016:630, 57., 58. és 59. pont.

⁽⁶⁸⁾ Vö. 3.1.1. fentebb.

Az EJEE 6. cikke (a tisztességes eljáráshoz való jog, az ártatlanság véelme és a védelemhez való jog) így szól:

- (1) Mindenkinnek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és észszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően. Az ítéletet nyilvánosan kell kihirdetni, a tárgyalóterembe történő belépést azonban meg lehet tiltani a sajtónak és a közönségnek a tárgyalás teljes időtartamára vagy egy részére annyiban, amennyiben egy demokratikus társadalomban ez az erkölcsök, a közrend, illetőleg a nemzetbiztonság érdekében szükséges, ha e korlátozás kiskorúak érdekei, vagy az eljárásban résztvevő felek magánéletének védelme szempontjából szükséges, illetőleg annyiban, amennyiben ezt a bíróság feltétlenül szükségesnek tartja, mert úgy ítéli meg, hogy az adott ügyben olyan különleges körülmények állnak fenn, melyek folytán a nyilvánosság az igazságszolgáltatás érdekeit veszélyeztetné.
- (2) Minden bűncselekménnyel gyanúsított személyt mindaddig ártatlannak kell vélelmezni, amíg bűnösségét a törvénynek megfelelően meg nem állapították.
- (3) Minden bűncselekménnyel gyanúsított személynek joga van – legalább – arra, hogy a) a legrövidebb időn belül tájékoztatásak olyan nyelven, amelyet megért, és a legrészletesebb módon az ellene felhozott vád természetéről és indokairól; b) rendelkezék a védekezésének előkészítéséhez szükséges idővel és eszközökkel; c) személyesen vagy az általa választott védő segítségével védekezhessenek, és ha nem állnak rendelkezésre eszközök védő díjazására, amennyiben az igazságszolgáltatás érdekei ezt követelik meg, hivatalból és ingyenesen rendeljenek ki számára ügyvédet; d) kérdéseket intézzen vagy intéztessen a vád tanúhoz és kiegészíthesse a mentő tanúk megidézését és kihallgatását ugyanolyan feltételek mellett, mint ahogy a vád tanúit megidézik, illetve kihallgatják; e) ingyenes tolmács álljon rendelkezésre, ha nem érti vagy nem beszéli a tárgyaláson használt nyelvet.

3.2. **Alaptalan vagy visszaélészerű, ideértve a politikai indíttatású piros sarkos körözéseket, elfogatóparancsokat és a kiadatási kérelmeket**

Az államok számos alaptalan vagy visszaélészerű esettel szembesültek, beleértve a politikai indíttatású kiadatási kérelmeket és az Interpol párhuzamos körözéseit. Ezért ezt a szakaszt már abban a lépésben is alkalmazni lehetne, amikor még nem adtak ki kiadatási kérelmet vagy ha az érintett személyt még nem tartóztatták le piros sarkos körözés alapján (pl. ha egy állam tudomást szerez az Interpol visszaélészerű körözéseiről, erről proaktívan tájékoztathat más kapcsolattartó pontokat, még mielőtt a keresett személy másik államba költözne).

3.2.1. **A meglévő Interpol-mechanizmus a visszaélészerű piros sarkos körözésekről**

Az Interpolon belül létezik a piros sarkos körözésekre egy automatizált szűrő- és észlelőrendszer ⁽⁶⁹⁾. Ez lehetővé teszi a visszaélések kiszűrését. Minden bejövő kérést összevetnek a múltban elutasított kéréseket tartalmazó figyelési listával, így a rendszer automatikusan elutasítja azokat. Az Interpol új, automatizált informatikai biztosítékok kidolgozásán dolgozik, hogy javítsa a körözések közzétételére és terjesztésére irányuló bejövő kérések értékelését.

Emellett az Interpol Főtitkárságán létrehozták a különböző Interpol-tagállamok jogásaiból és rendőreiből álló különleges munkacsoportot. A munkacsoport megvizsgálja az Interpol-tagországoiktól a körözések közzétételére és terjesztésére irányuló összes beérkező kérelmet, azok vonatkozó jogi kerettel és követelményekkel való összeegyeztethetősége tekintetében.

Az Interpol piros sarkos körözései számos okból eltávolíthatók, ha azt állító beadványt nyújtanak be a Független Ügyellenőrző Bizottsághoz (CCF), hogy a körözés az Interpol alapszabályába és adatkezelési szabályzatába ütközik. A tagállamok az érintett egyéneket tájékoztathatják a visszaélészerű, különösen a politikai indíttatású piros sarkos körözésről, hogy gyakorolhassák jogaikat a CCF-nél, és előzetesen figyelmeztetést kapjanak, vagy kérhetik a körözések vagy terjesztés törlését.

⁽⁶⁹⁾ A piros sarkos körözés nem kiadatási kérelem, és nem is nemzetközi elfogatóparancs. Ez egy riasztás a bűnüldöző szervek számára világszerte, hogy keressenek és vegyenek előzetes letartóztatásba valamely személyt kiadás, átadás vagy hasonló jogi lépések foganatosításáig. A piros sarkos körözés azonban nemzetközi elfogatóparancsra vagy bírósági határozatra utal, a kiadatási eljárást támogatja, és nemzeti büntetőjogi adatokat tartalmaz (kivéve, ha a piros sarkos körözést nemzetközi bíróság bocsátja ki). Az INTERPOL adatfeldolgozási szabályainak [IRPD, III/IRPD/GA/2011 (2019)] 82. cikke alapján „piros sarkos körözést tesznek közzé a Nemzeti Központi Iroda vagy a büntetőügyekben nyomozási és vádemelési jogkörrel rendelkező nemzetközi szervezet kérésére a keresett személy tartózkodási helyének megállapítása, valamint őrizetbe vétele, letartóztatása vagy mozgásának korlátozása érdekében, kiadás, átadás vagy hasonló jogszervi cselekmény céljából”.

Ezeket a tevékenységeket a körözésekkel foglalkozó állandó tanácsadó csoport támogatja.

3.2.2. A kapcsolattartó pontok általi információcseré a megalapozatlan vagy visszaélészerű, különösen politikai indíttatású kiadatási kérelmekről

Az állampolgárság szerinti állam gyakran kiemelkedő jelentőségű információk birtokában van annak eldöntéséhez, vajon egy kiadatási kérelem megalapozatlan vagy visszaélészerű, különösen politikai indíttatású. Ezért amikor a megkeresett állam egy másik állam állampolgárára vonatkozó kiadatási kérelmet bírál el, elengedhetetlen a szoros együttműködés és információcseré a kiadni kért személy állampolgársága szerinti állammal.

Abban az esetben, ha észszerűen gyanítható, hogy a kiadatási kérelem visszaélészerű, különösen politikai indíttatású vagy egyéb módon megalapozatlan (jogellenes), egy harmadik államtól egy másik állam állampolgárára vonatkozó kiadatási kérelmet fogadó állam kapcsolattartójának mindig tájékoztatnia kell az állampolgárság szerinti állam kapcsolattartó pontját. Ez lehetővé teszi a releváns információk cseréjét, hogy megalapozott lehessen eldönteni, hogy egy kiadatási kérelem politikai indíttatású vagy egyéb módon megalapozatlan (jogellenes) (vö. 3. melléklet – sablon és 8. melléklet – sablon).

Ezen túlmenően minden kapcsolattartó pontnak haladéktalanul és proaktívan tájékoztatnia kell más kapcsolattartókat, valamint az Eurojustot, az Europolt és az Interpolt, és konzultálnia kell azokkal, amennyiben megalapozott a gyanúja, hogy egy kiadatási kérelem megalapozatlan vagy visszaélészerű, különösen, ha politikai indíttatású (vö. 8. melléklet – sablon).

Az alaptalan vagy visszaélészerű – köztük a politikai indíttatású – kiadatási kérelmek esetében a kapcsolattartó pontok közötti értesítési mechanizmus az államok állampolgáira, valamint a harmadik államok állampolgáira és a hontalan személyekre alkalmazandó.

4. A PETRUHHIN-MECHANIZMUS GYAKORLATI VONATKOZÁSAI ÉS A POLITIKAI INDÍTTATÁSÚ KIADATÁSI KÉRELMEK

4.1. Kapcsolattartó pontok

A Petruhhin-mechanizmus és az alaptalan vagy jogellenes, különösen a politikai indíttatású kiadatási kérelmek céljára az államok kapcsolattartó pontokat (pl. központi hatóságok) jelöltek ki.

A kapcsolattartó pontok frissített listája a következő címen érhető el:

<https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/AtlasChooseCountry/HU>

Az államnak sürgősen tájékoztatnia kell az EIH-t a kapcsolattartó pontjaiban bekövetkezett változásokról.

A kapcsolattartó pontok bármilyen probléma esetében konzultálhatnak az Eurojusttal és az EIH-val.

4.2. Nyelvi rendszer és költségek

A megkeresett állam és az állampolgárság szerinti állam között továbbított dokumentumok esetében javasolt az állampolgárság szerinti állam valamely hivatalos nyelvének használata.

Az államok értesíthetik a Bizottságot azon döntésükről, hogy elfogadják az EU egy vagy több hivatalos nyelvére, izlandi vagy norvég nyelvre készült fordításokat.

A megkeresett államnak és az állampolgárság szerinti államnak is saját költségeit (főleg a fordítási költségeket) kell fedeznie.

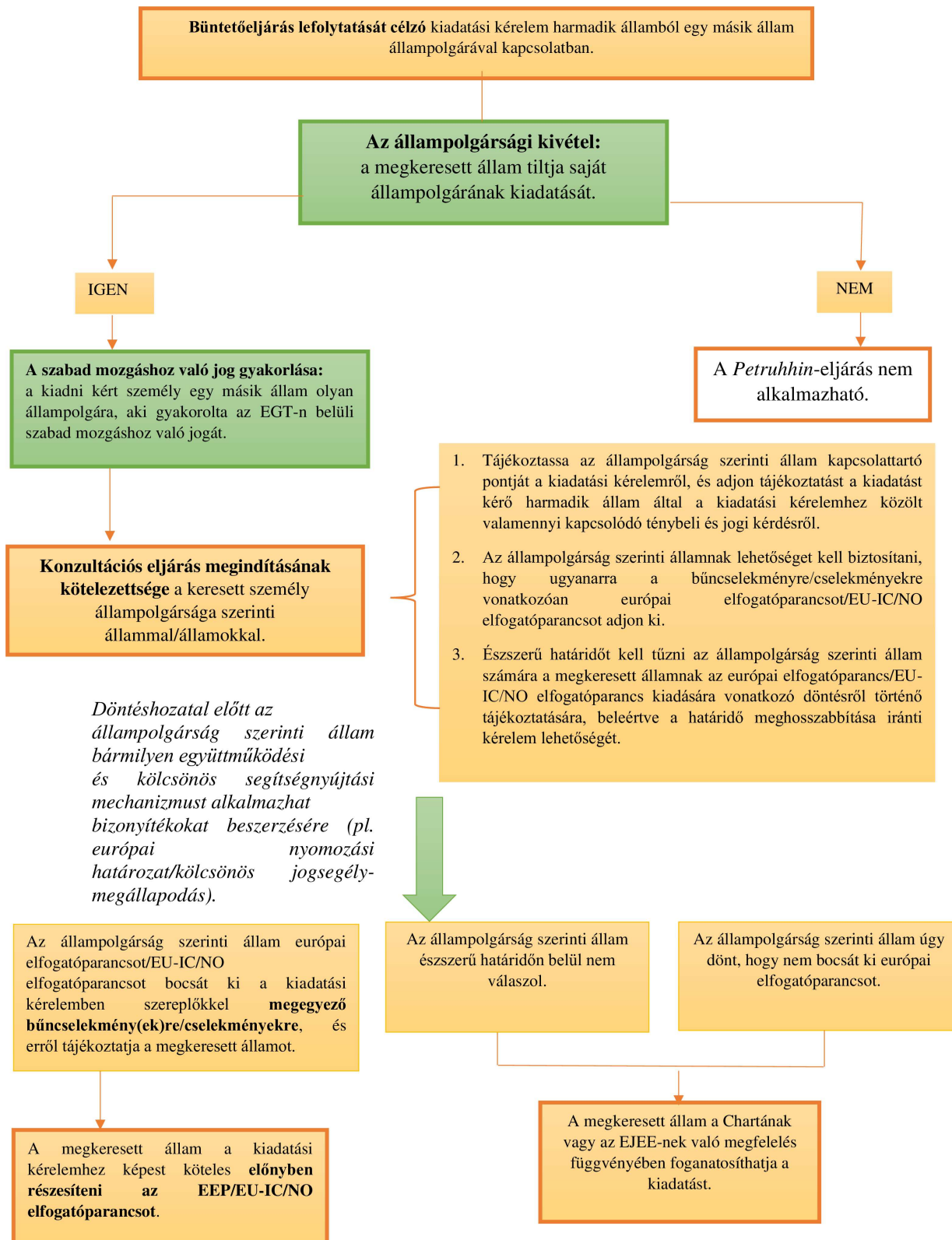
4.3. Adatvédelmi rendszer

Alkalmazni kell a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló (EU) 2016/680 irányelvet⁽⁷⁰⁾.

⁽⁷⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/680 irányelve (2016. április 27.) a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről (HL L 119., 2016.5.4., 89. o.).

1. MELLÉKLET

A büntetőeljárás lefolytatását célzó kiadatási kérelmekkel kapcsolatban megteendő lépések szemléltetése – a Petruhhin-mechanizmus fő lépései

2. MELLÉKLET

Az állampolgársági kivételek áttekintése (az államok által biztosított információk)

AT	Az 1979. december 4-i szövetségi törvény a kiadatásról és a kölcsönös bűnügyi jogsegélyről (A kiadási és kölcsönös jogsegélyről szóló törvény [ARHG]), 12. szakasz.
BE	A kiadásokról szóló 1874. március 15-i törvény 1. és 2. cikke.
BG	Az Alkotmány 25. cikkének (4) bekezdése.
CY	Alkotmány, 11. cikk f) pontja (saját állampolgár kiadása csak a köztársaságra kötelező érvényű nemzetközi szerződés alapján megengedett, azzal a feltétellel, hogy ezt a szerződést a szerződő fél alkalmazza, valamint a 2006. évi 5. alkotmánymódosítás hatálybalépését követő cselekmények tekintetében).
CZ	Az alapjogok és szabadságjogok chartája a Cseh Köztársaság alkotmányos rendjének részeként, 14. cikk (4) bekezdés. A cseh állampolgár harmadik országnak történő kiadása akkor lehetséges, ha az állampolgár hozzájárul az adott államnak történő kiadásához (büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködésről szóló törvény 91. szakasza (1) bekezdésének a) pontja).
DE	A Németországi Szövetségi Köztársaság alaptörvénye, 16. cikk (2) bekezdése.
EE	Alkotmány, 36. cikk (kivéve, ha a kiadás nemzetközi szerződés alapján engedélyezett).
EL	Büntetőeljárás Törvénykönyv 438. szakasza.
ES	Törvény a passzív kiadatásról, 1985. 3. cikk (kivéve, ha ezt a viszonyosság elvével összhangban nemzetközi szerződés írja elő).
FI	Alkotmány, 9. § (3) (törvény előírhatja, hogy a finn állampolgárt büntetőeljárás lefolytatása céljából kiadják olyan országnak, ahol emberi jogai és jogi védelme garantált). Kiadási törvény (456/1970) 2. szakasz (az uniós tagállamokon kívüli országokkal való együttműködés vonatkozásában; Finn állampolgár nem adható ki. Ugyanez vonatkozik az Egyesült Királyságra).
FR	Büntetőeljárás Törvénykönyv 696-4. szakasza.
HR	Alkotmány, 9. cikk (kivéve, ha a kiadás nemzetközi szerződés alapján engedélyezett).
HU	1996. évi XXXVIII. törvény a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről, 13. szakasz.
IC	1984. évi 13. törvény a bűnözők kiadásáról és a büntetőeljárásban nyújtott egyéb segítségnyújtásról (nem vonatkozik Dánia, Finnország, Norvégia és Svédország megkereséseire).
IE	Írország 1965. évi kiadási törvényével összhangban Írország kiadhatja saját állampolgárait, ha kiadási megállapodás van érvényben egy harmadik országgal, és ez az ország is kiadhatja saját állampolgárait Írországnak.
IT	Alkotmány, 26. cikk (1) bekezdése (kivéve, ha a kiadás nemzetközi szerződés alapján engedélyezett).
LT	Alkotmány, 13. cikk (kivéve, ha a kiadás nemzetközi szerződés alapján engedélyezett).
LU	A módosított 2001. június 20-i törvény, 7. cikk.
LV	Alkotmány, 98. cikk (kivéve, ha a kiadás nemzetközi szerződés alapján engedélyezett).
MT	Alkotmány, 43. cikk (kivéve, ha a kiadás nemzetközi szerződés alapján engedélyezett).
NL	Uitleveringswet, 4. cikk (a kiadás megengedett a büntetőeljárás lefolytatása céljából, garanciák nyújtása mellett).
NO	Az 1975. június 13-i 39. törvény a bűnözők kiadásáról és a büntetőeljárásban nyújtott egyéb segítségnyújtásról (nem vonatkozik államban az Európai Unió államai és Izland megkereséseire).
PL	Alkotmány, 55. cikk.
PT	Alkotmány, 33. cikk (1) bekezdés (kivéve, ha a kiadás nemzetközi szerződés alapján vagy garanciák mellett megengedett és csak büntetőeljárás lefolytatása céljából).
RO	Alkotmány, 19. cikk (2) bekezdés (kivéve, ha a kiadás megengedett olyan nemzetközi megállapodások alapján, amelynek Románia részes fele, vagy az törvény alapján és kölcsönösségi alapon megengedett).
SE	A kiadatásról szóló törvény (1957:668), 2. szakasz.
SI	Alkotmány, 47. cikk.

- SK A büntetőeljárás törvénykönyv, 501. szakasz (kivéve azokat az eseteket, amikor törvény, nemzetközi szerződés vagy nemzetközi szervezet Szlovák Köztársaságot kötelező határozata írja elő a kiadatási kötelezettséget).
- Államok, amelyek nem írnak elő kifejezetten állampolgársági kivételt:
- DK A dán kiadatási törvény 18. cikke (azonban szigorúbb szabályokat ír elő saját állampolgárok kiadatására, mint más állampolgárokéira).
-

3. MELLÉKLET

Sablon az állampolgárság szerinti állam tájékoztatására

..... [állam(ok)] illetékes hatóságai figyelmébe

Ezzel a dokumentummal értesítjük és tájékoztatjuk Önöket, hogy [elfogatóparancs]/kiadatási kérelem került kiadásra [jelölje a négyzetben]:

- ☐ büntetőeljárás lefolytatása
- ☐ szabadságvesztés-büntetés, illetve szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása

céljából egy harmadik állam részéről egy olyan polgárra vonatkozóan, aki az Önök államának állampolgára.

A keresett személy személyazonosságával kapcsolatos információk

Név:

Utóneve(i):

Leánykori neve (ha van):

Felvett nevei (ha van):

Neme:

Állampolgársága:

Születési ideje:

Születési helye:

Lakhelye és/vagy ismert címe:

A keresett személy által beszélt nyelv(ek) (ha ismert):

A keresett személy különös ismertetőjelei/személyleírása:

Tájékoztatás a megkereső harmadik állam hatóságáról

Kibocsátó harmadik állam:

Az elfogatóparancsot/kiadatási kérelmet kiadó (igazságügyi) hatóság:

Képviselőjének neve:

Betöltött tisztsége (beosztása/rangja):

Ügyiratszám:

Cím:

Elérhetőségek:

Az érintett személy terhére rótt bűncselekményekre vonatkozó információk

A kiadatási kérelem összesen [szám] bűncselekményre vonatkozik.

A bűncselekmény(ek) elkövetési körülményeinek leírása, ezen belül annak (azoknak) időpontja, az elkövetés helye és a keresett személy bűncselekmény(ek)ben való részvételének módja:

--

A bűncselekmény(ek) jellege és jogi minősítése, az alkalmazandó törvényi rendelkezéssel/jogszabállyal együtt:

A harmadik állam által átadott további információk (ha lehetséges, a harmadik állam által benyújtott dokumentumokat mellékletként csatolni kell ehhez az űrlaphoz):

A fenti információk alapján az állampolgárság szerinti államot felkérjük, hogy hozzon határozatot arról, hogy az érintett személy ellen kiad-e európai elfogatóparancsot/EU-IC/NO elfogatóparancsot a kiadatási kérelem tárgyát képező cselekményekkel megegyező cselekményekkel kapcsolatban.

Ez a hatóság úgy véli, hogy [időtartam] észszerű idő ahhoz, hogy a döntésről [releváns dátum]-ig tájékoztatást kapjon.

Ezen idő elteltével, ha az állampolgárság szerinti államtól nem érkezik válasz, a megkeresett állam folytatja a kiadatási eljárást.

A szabadságvesztés-büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtására irányuló kiadatási kérelemmel kapcsolatban kérjük, adjon meg minden lényeges információt:

Ehelyett kérjük, jelezze és igazolja, ha alapos gyanú merült fel arra, hogy a kiadatási kérelem politikai indíttatású:

A kiadatási kérelemmel kapcsolatos információkat továbbító illetékes hatóság elérhetőségei

Állam:

Illetékes hatóság:

Ügyintéző:

Betöltött tisztség:

Ügyiratszám:

Elérhetőségek (e-mail/telefonszámok):

Dátum és aláírás

4. MELLÉKLET

Sablon az állampolgárság szerinti állam számára további információk megadására

..... illetékes hatósága figyelmébe

A [dátum] napján elküldött értesítést követően az Európai Unió Bíróságának Petruhhin-ítéletében ⁽¹⁾ megállapított konzultációs eljárás kezdeményezési kötelezettség alapján ez az állam további olyan információkat továbbít, amelyek az európai elfogatóparancs/EU-IC/NO elfogatóparancs kiadása szempontjából hasznosak lehetnek.

A keresett személy személyazonosságával kapcsolatos információk

Név:

Utóneve(i):

Leánykori neve (ha van):

Felvett nevei (ha van):

Neme:

Állampolgársága:

Születési ideje:

Születési helye:

Lakhelye és/vagy ismert címe:

A keresett személy által beszélt nyelv(ek) (ha ismert):

A keresett személy különös ismertetőjelei/személyleírása:

A megkereső harmadik állambeli hatóságra vonatkozó információk

Kibocsátó harmadik állam:

Az elfogatóparancsot/kiadatási kérelmet kiadó (igazságügyi) hatóság:

Képviselőjének neve:

Betöltött tisztsége (beosztása/rangja):

Ügyiratszám:

Cím:

Elérhetőségek:

További lényeges információk:

--

⁽¹⁾ A Bíróság 2016. szeptember 6-i ítélete, Petruhhin, C-182/15, ECLI:EU:C:2016:630.

A kiadatási kérelemmel kapcsolatos információkat továbbító állam elérhetőségei

Állam:

Illetékes hatóság:

Ügyintéző:

Betöltött tisztség:

Ügyiratszám:

Elérhetőségek (e-mail/telefonszámok):

Központi hatóság:

Dátum és aláírás

5. MELLÉKLET

Sablon a megkeresett hatóság Petruhhin-mechanizmus szerinti tájékoztatására vonatkozó határidő meghosszabbításának kérésére

A(z)-tól-án/én [dátum] az állam állampolgára elleni büntetőeljárás lefolytatása céljából [az érintett neve] vonatkozásában [harmadik állam] által kiadott kiadatási kérelemről érkezett értesítést követően ez az állam a megkeresett állam által a Petruhhin-mechanizmus alkalmazása szerint az európai elfogatóparancs/EU-IC/NO elfogatóparancs kiadására biztosított határidő meghosszabbítását kéri.

Kéri különösen a határidő [időszak/nap] történő meghosszabbítását és ezért a megkeresett államnak a döntésről-ig történő tájékoztatását. [dátum].

Kérjük, adjon meg további adatokat a meghosszabbítás szükségességéről:

--

Releváns kapcsolattartási adatok

Állam:

Illetékes hatóság:

Ügyintéző:

Betöltött tisztség:

Ügyiratszám:

Elérhetőségek (e-mail/telefonszámok):

Dátum és aláírás

6. MELLÉKLET

Sablon a határidő meghosszabbítása iránti kérelemre adott válaszhoz

Az Ön államának a *Petruhhin*-mechanizmus alkalmazása szerint az európai elfogatóparancs/EU-IC/NO elfogatóparancs kiadására vonatkozó döntéssel kapcsolatos tájékoztatása határidejének meghosszabbítására irányuló kérelmét követően, az ezen állam által [dátum]-án/-én küldött értesítéssel kapcsolatban, a [az érintett neve] vonatkozásában [harmadik állam] által

a büntetőeljárás lefolytatása céljából benyújtott kiadatási kérelem vonatkozásában a megkeresett állam [jelölje a négyzetben]:

- ☐ a) elfogadja a határidő meghosszabbítását az állampolgárság szerinti állam javaslata szerint;
- ☐ b) elfogadja a határidő meghosszabbítását [időszak/nap]: az információkat [dátum]-ig kell megadni;
- ☐ c) nem áll módjában meghosszabbítani az állampolgárság szerinti állam által megjelölt határidőt.

A c) pont esetében kérjük megindokolni a meghosszabbítás megtagadását:

Releváns kapcsolattartási adatok

Állam:

Illetékes hatóság:

Ügyintéző:

Betöltött tisztség:

Ügyiratszám:

Elérhetőségek (e-mail/telefonszámok):

Dátum és aláírás

7. MELLÉKLET

Sablon az állampolgárság szerinti állam megkeresett államnak történő válaszadásához

A(z)-tól [dátum]-án/én ennek az államnak az állampolgárával szemben büntetőeljárás lefolytatása céljából [harmadik állam] benyújtott kiadatási kérelemre vonatkozóan kapott értesítés, és az abban foglalt információk nyomán ez az állam [jelölje a négyzetben]:

- ☐ a) az érintett személy ellen európai elfogatóparancsot/EU-IC/NO elfogatóparancsot bocsátott ki, a kiadatási kérelemben szereplőkkel megegyező bűncselekményekkel/tényekkel kapcsolatban;
- ☐ b) nem fog európai elfogatóparancsot/EU-IC/NO elfogatóparancsot kiadni az érintett személy ellen;
- ☐ c) információkat szolgáltat, mivel a kiadatási kérelem megalapozatlan/visszaélészerű/politikai indíttatású:

Az érintett személy adatai

Név:

Utóneve(i):

Leánykori neve (ha van):

Felvett nevei (ha van):

Neme:

Állampolgársága:

Születési ideje:

Születési helye:

Lakhelye és/vagy ismert címe:

Az illetékes hatóság adatai

Kibocsátó állam:

Illetékes hatóság:

Képviselőjének neve:

Betöltött tisztsége (beosztása/rangja):

Ügyiratszám:

Cím:

Elérhetőségek:

Adott esetben az illetékes kibocsátó igazságügyi hatóság

Képviselőjének neve:

Betöltött tisztsége (beosztása/rangja):

Ügyiratszám:

Cím:

Elérhetőségek:

Az európai elfogatóparancs/EU-IC/NO elfogatóparancs kiadásáról szóló alakszerű határozat (mellékletként csatolva, ha már kiadták):

További információk:

Releváns kapcsolattartási adatok

Állam:

Illetékes hatóság:

Ügyintéző:

Betöltött tisztség:

Ügyiratszám:

Elérhetőségek (e-mail/telefonszámok):

Dátum és aláírás

8. MELLÉKLET

Sablon az alaptalan, visszaélésszerű, különösen politikai indíttatású és/vagy a Chartával/EJEE-vel kapcsolatos aggályokat felvető kiadatási kérelmek bejelentéséhez vagy ezekkel kapcsolatos információ kéréséhez

Címzett [jelölje a négyzetben]:

- ☐ a [állam(ok)] kijelölt kapcsolattartó pontja;
- ☐ mind a 29 kapcsolattartó pont;
- ☐ Eurojust;
- ☐ Europol;
- ☐ Interpol.

E dokumentum célja egy harmadik állam megalapozatlannak, visszaélésnek minősülő, különösen politikai indíttatású kiadatási kérelmével kapcsolatos felvilágosítás kérése vagy értesítés.

A keresett személy személyazonosságával kapcsolatos információk

Név:

Utóneve(i):

Leánykori neve (ha van):

Felvett nevei (ha van):

Neme:

Állampolgársága:

Születési ideje:

Születési helye:

Lakhelye és/vagy ismert címe:

A keresett személy által beszélt nyelv(ek) (ha ismert):

A keresett személy különös ismertetőjelei/személyleírása:

Tájékoztatás a harmadik állambeli megkereső hatóságról és a kiadatási kérelemről

1. Kibocsátó harmadik állam:

Az elfogatóparancsot/kiadatási kérelmet kiadó (igazságügyi) hatóság:

Képviselőjének neve:

Betöltött tisztsége (beosztása/rangja):

Ügyiratszám:

Cím:

Elérhetőségek:

2. Kiadatási kérelem [jelölje a négyzetben]:

- ☐ büntetőeljárás lefolytatása céljából;
- ☐ büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása céljából.

A kiadatási kérelem hivatkozási száma:

3. Az érintett személy terhére rótt bűncselekményekre vonatkozó információk:

A kiadatási kérelem összesen [szám] büntetendő cselekményre vonatkozik.

A bűncselekmény(ek) elkövetési körülményeinek leírása, ezen belül annak (azoknak) időpontja, az elkövetés helye és a keresett személy bűncselekmény(ek)ben való részvételének módja:

A bűncselekmény(ek) jellege és jogi minősítése, az alkalmazandó törvényi rendelkezéssel/jogszabállyal együtt:

A kiadatási kérelem megalapozatlannak, visszaélészerűnek, különösen politikai indíttatásúnak és/vagy a Chartával vagy az EJE-vel kapcsolatos aggályokat felvető kérelemnek tekinthető:

(kérjük, részletezze):

A kiadatási kérelemmel kapcsolatos információkat továbbító állam elérhetőségei

Állam:

Illetékes hatóság:

Ügyintéző:

Betöltött tisztség:

Ügyiratszám:

Elérhetőségek (e-mail/telefonszámok):

Dátum és aláírás
